

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik III.

V Ljubljani, junija 1886.

6. zvezek.

Praznik vnebohoda Gospodovega.

I. V nebesih ne bo nobenega trpljenja.

In Bog bo obrisal sleherno solzo od
njih oči. Raz. 7, 17.

Takrat, ko je Jezus Kristus na svet prišel, prišel je čisto natihoma, v največi revščini kakor slabotno jokajoče dete; ko pa današnji dan slovó jemlje od sveta, od svojih ljubih ter se zopet nazaj povrne k svojemu Očetu, hoče v nebo iti častitljivo in slavno kakor premagovalec smrti in pekla, kakor vsemogočni Kralj, ki ima oblast čez nebo in zemljo. Zares častitljiv, — veličasten je bil tisti dan; zato je pa tudi častitljiv in velik današnji praznik, ko obhajamo spomin njegov. Sv. pismo nam s kratkimi besedami pripoveduje genljivo dogodbo današnjega praznika; pové nam, da se je Jezus štirideseti dan še enkrat, — zadnjikrat prikazal svojim učencem v Jeruzalemu, ko so bili pri mizi. Zadnjikrat govori zdaj ž njimi na zemlji, zadnjikrat jim še svoj božji nauk razlaga, zadnjikrat jih še ljubeznjivo svari, jim obeta moč čudežev in jim dá ukaz, naj gredó potlej po vesoljnem svetu oznanovat njegov nebeški nauk in delit njegove milosti. — Zadnja pot Jezusova na zemlji je bila iz Jeruzalema proti Betaniji na Oljsko goro, da ravno tam pokaže svoje veličastvo, kjer je pričel svoje prebitko trpljenje. Pridružimo se še mi v duhu aposteljnem in oglejmo si v mislih njegove svete stopinje — zadnje na zemlji!

Ravno največe in najbolj pretresljive dogodbe so take, da se ne dá o njih veliko govoriti, pač pa veliko misliti, veliko čutiti! Tudi jaz vam ne bom popisoval najveličastniše zgodbe, za katero še aposteljnem besedi zmanjkuje; ampak povabim vas, da se v mislih

pridružite aposteljnóm, ter z njimi gledate Jezusa, kakor so ga oni gledali — zadnjikrat v tej solzni dolini! Poglejte njegovo premiloveličastno obličje, — pogledjte njegove vsemogočne roke, kako jih ljubeznjivo vzdigne in razprostre nad njimi ter jih blagoslavlja in blagoslavlja se više in više povzdiguje od tal. O pogledjmo še enkrat njegovo veličastno podobo . . . Zdaj svitli oblak zakrije Jezusa! Toda peruti svetih misli nas ponesó še više, še nad oblake, kamor ne seže telesno oko: o s koliko slavo so Jezusa spremili vsi pravični stare zaveze, s koliko častjo so ga sprejele angeljske trume! Že David je v duhu gledal to največje poslavljenje nebeškega Kralja in zaklical: *Odprite se večna vrata, da pojde notri slavni Kralj. — Kedo je tisti slavni Kralj? Gospod vojskinih trum, on je slavni Kralj.* (Ps. 23, 9. 10.)

Predragi, pa ne le danes, ampak tudi sicer pogosto obračajmo svoje dušne oči v nebeške višave ter radi mislimo na plačilo in veličastvo, ki ga je Jezus tudi za nas pripravil v nebesih! Aposteljni zdaj že vedó, kakošne sedeže jim je pripravil; vsi pravični stare zaveze, ki so današnji dan zapustili predpekel in za Jezusom hiteli v nebeško veselje, — ti tudi že vedó, kako lepo je gori pri Očetu, in vse zveličane duše nove zaveze, ki jih je brez števila, te tudi že vedó, kaj se pravi zapustiti solzno dolino in preseliti se v deželo mirú, kjer ni nobene težave več, nobene britkosti. Oh na zemlji so, kakor mi zdaj, večkrat pretakali britke solze, zdaj pa jim je Bog obrisal vse solze in z Jezusom vživajo nedopovedljivo veliko veselje. O blagor jim! Da bomo tudi mi več hrepenenje po nebesih obudili v svojih srcih, premislimo še mi, koliko veselje nam je Jezus tam gori pripravil, in sicer le to stran nebeškega veselja: Bog bo izvoljenim obrisal slehernó solzo.

V nebesih bo nehalo vse hudo, karkoli ga ima človek na svetu prestati, bodisi na telesu ali na duši. Pretrpeti pa ima veliko, veliko. Noben človek ni v stanu popisati koliko hudega imajo ljudje po širokem svetu prestati; ko bi bile vse solze skupaj, kar jih je prelitih od začetka sveta, kakor dereče reke bi jih videli, kakor jezera, kakor morje!

a) Koliko mora že človek zavoljo svojega telesa prestati. Človeško telo je silno veliko boleznim in nadlogam podvrženo; in malo malo jih je, da bi ne bili že ob tem ali onem času v hudih bolečinah svoje postelje s solzami močili. Bolezni je veliko, da jih skoraj prešteti ni; nekatere so tako hude, da se izreči ne dá! Pa ne le bolezen, koliko drugega zla stiska naše telo! Ti si znabiti v hudi revščini, še

najpotrebnišega nimaš; ali pa ti toča polje pobije, ogenj poslopje konča; same skrbi, kaj boš jedel, kako svojim obleko napravil, te večkrat tako žalijo, da na skrivnem britke solze točiš. Ali pa bolni otrok, ali bolehna žena, ali kaka druga nesreča v hiši sili, da moraš še ta kruhek, ki ga imaš, s solzami močiti. O gotovo z družega sveta bi moral biti, da bi še nikoli britkosti ne bil občutil, da bi se še nikoli ne bil jokal. Vsakemu človeku je odloženo imeti svoje solzice. Kakor mu je Bog dal jezik, da govori, oko da vidi; tako mu je tudi pod očesom dal prostorček, kateri hrani solze njegove, mu je dal glas, kateri se zdihovanje, jok imenuje.

Gotovo si že tudi marsikako noč v hudih skrbeh prečul; ne da bi se bile tvoje oči k sladkemu počitku zaprle, so jih britke solze polivale. Če družega ne, imel si sovražnika, ki te je povsod preganjal, trdo očitaje, črno obrekovanje te je v srce zbadalo; katerim si dobrote skazoval, so hudo s taboj ravnali; med tistimi, ki so ti najbližji, so znabiti taki, ki te vsak dan žalijo in ti britkosti delajo. Na svoje prijatelje si se zanašal, pa si se britko goljufal. Tako si se naslanjal na-nje, kakor na palico, pa so te kakor sulica prebodli. In glej zalvo tega se ti oči polnijo s solzami. Ali pa si moral v grob položiti, kar si na zemlji najraje imel; oče, mati sta ti bila odvzeta, ljubljene otroci so pomrli; bratje in sestre so padli pod smrtno koso. Kolikorkrat so grobovi prekopani, so večidel tudi s solzami pokropljeni. Ni zastoj naša zemlja dobila ime „solzna dolina“.

V nebesih pa bo Bog enkrat vse solze obrisal od naših oči. Ko zapustiš zemljo, ti bo odvzeto vse, kar te je tukaj žalilo, tukaj skrbelo, tukaj bolelo; vse ostane tukaj na zemlji, nič ne more tje gori skoz nebeška vrata. Če se je tvoje oko tudi vedno solzilo, ko prideš do nebeških vrat, se ti bo posušilo, in se ti v rajskem veselju zabliskalo: vekomaj te ne bo več žalilo nobeno gorjé. Tudi spomin na britkosti pozemeljskega življenja te ne bo žalil: *Bog bo obrisal sleherno solzo od tvojih oči*. Oh sladka, tolažilna beseda: *Bog bo obrisal sleherno solzo*. *Ne bodo več ne lačni ne žejni*, pravi sv. pismo (Raz. 7, 16.); tudi solnce jih ne bo več peklo in mraz jim ne bo udov pretresal. Tam se ne bo več vreme spreminjalo, viharji in hudo-urniki nas tam ne bodo strašili več. Tam ne boš več ves v skrbeh popraševal: kje se bo kruh dobil; ne bo se bati, da bi bil v kupčiji nesrečen, goljufan. Revščina, strah, nevarnost, preganjanje, zaničevanje, obrekovanje . . . to bo vse nehalo. Tvojih udov ne bo nobena bolečina več stiskala in pekla. Tam ne bo nobeno truplo več trohnelo in se v prah drobilo. Mrtvaški zvon je za vselej utihnil za njihovo

uho. Misel na smrt jim ne bo vekomaj več mirú kalila. Tam se ne bodo nikoli več ločili; prišli so skupaj in nikdar več ne pojdejo narazen. Tam ne poznajo ranjenih src, podrtega upanja, nobene bolečine. Do sodnjega dné sicer ne bodo v telesih: ali ko bodo telesa iz grobov vstala, bodo vsa spremenjena, da ne bodo mogla več nobene bolečine čutiti. Tam se bodo vekomaj veselili in zato bodo pač nehale vse solze. Kakor pride po dežji solnčni svit, tako pride večno veselje po kratkem trpljenji, kakor močan veter prežene črne oblake, tako bo vsegamogočni Oče nebeški po svoji dobroti pregnal vse zlo, vse gorjé iz njih src: *Bog bo obrisal sleherno solzo iz njih oči.*

b) Vendar ne le telesne britkosti bodo nehale v nebesih temuč tudi vse dušne bolečine. — Duša ne bo več zdihovala pod jarmom skušnjav in greha. Premagali so vse dušne sovražnike, vekomaj jim greh več ne bo škodoval; tudi skušnjav se jim ni več bati. Vrata nebeška so za njimi zaprta, greh in skušnjave so zunaj, oni so pa notri, blaženi, srečni na veke! Ni se jim več bati hudiča, ne tresti se pred strašnim peklom. Svet jim ni več nevaren, zapeljivci ostali so zunaj nebes; slaba natora jih zdaj nič več v greh ne napeljuje, zakaj meso se tam nič več ne vzdiguje zoper duha in duh ne zoper meso, temuč oba v miru in božji ljubezni služita Jagnjetu v nezmerni sreči, v neskončni radosti na veke. Nobeden ni tam žaljen, nobeden poniževan, ni je nevoščljivosti, ni ga prepira ne krega: mir in veselje združuje vse; mirno in varno je vse. *Obrisal bo Bog sleherno solzo iz njih oči.*

V nebesih se veselijo nedolžni: zdaj so nevarnost prestali. Oh, koliko so zdihovalé nedolžne duše tukaj v solzni dolini, ker so bile v vednih skrbeh zavoljo hudobije tega sveta. V solzah, v molitvi, v strahu in trepetu, v zatajevanji in vojskovanji so preživeli vse dneve na zemlji, da bi rešili svojo dušo. Zdaj so pri Jezusu, vekomaj je varno njih zveličanje. Večno veselje imajo pri Jagnjetu, ki ga spremljajo, kamor gré in mu prepevajo pesmi, katerih drugi ne morejo. Pač so obrisane vse solze sv. Alojziju, sv. Stanislavu, sv. Neži, Luciji, Uršuli in njenim tovaršicam ter vsim trumam nedolžnih devic in čistih mladenčev: Bog jim je obrisal slednjo solzo iz oči!

V nebesih se veselijo sv. spokorniki. Veliko jih je stalo raztrgati grešne vezi; težko jim je bilo odpovedati se privajeni sladnosti, odpovedati se priljubljeni družini, nevarnim pa tako vabljivim veselicam. Koliko truda jih je stalo, predno so dobro odkritosrčno spoved opravili, predno so vse dovršili, kar pokora terja. Koliko truda so si prizadajali, da so krivično blago povrnili, kako težko jim je bilo

sovražniku roko podati, kako težko grešno znanje zapustiti; gotovo s solznimi očmi so zapeljivcu za zmiraj slovo dali, ker so vedeli, da drugače je njih duša v nevarnosti. In še tako, čeravno so več let pokoro delali, vendar so se še bali, vendar so bili še v skrbeh. Med zaupanje na božjo milost se je še zmir primešavalo nekaj strahu. Rekli so: ali je bila moja pokora dobra, moje poboljšanje odkritosrčno? Ali je zdaj moja gorečnost dosti velika? Ali bom pač stanoviten ostal? Ali bom zveličan? To jih je večkrat tako skrbelo, da so britke solze točili. V nebesih pa so pravi spokorniki zdaj varni, brez skrbi: Vse solze jim je Bog obrisal iz oči!

O srečna pokora, ki jim je toliko veselje pripravila. O srečna Magdalena, ki si na zemlji Jezusove noge s solzami umivala, tam ne boš videla vekomaj nobene solze! O blaženi sv. Peter, ki si toliko solz preлил za svoj greh, da so ti brazdo po obrazu naredile, zdaj si srečen, vekomaj nobene solze več! Sv. Monika, ki si bila vedno v solzah utopljena, zdaj si večno srečna s svojim sinom Avguštinom! Sv. Kortonica, Marija Egipčanska in vse druge spokornice in spokorniki, ki ste na zemlji solze pretakali za grehe: o povejte nam ubogim grešnikom, kako vas je Bog razveselil, za večno vam vse solze posušil!

c) Pa ne samo v žalosti in stiski, tudi od veselja se včasih človek joka. Vendar mi le tako pravimo: od veselja; v resnici pa tudi tiste solze, ki jih od veselja prelivamo, kažejo našo človeško slabost in revo, ter imajo tudi svoj izvir v studencu britkosti in žalosti. — Kadar smo tako srečni in tako razveseljeni, da nam solze v oči stopijo; kaj drugzega kaže to kakor naša slabost: „oh zakaj nam ni zmiraj tako, si mislimo, zakaj ni tudi za druge tako!“ — Kadar se znanci in prijatelji po dolgi ločitvi zopet vidijo, takrat tečejo obilne solze, kakor n. pr. takrat, ko je egiptovski Jožef se dal spoznati svojim bratom ali ko je zopet zagledal obličje svojega starega očeta, in oče svojega ljubega sina. Ali tudi te solze so bile le kapljice iz studenca dolgega trpljenja, britkega ločenja. Tudi take solze so milo pritoženje: „zakaj ne smemo biti zmiraj skupaj, zmiraj srečni!“ — Ali kadar na veliko saboto ali o sv. rešnjem Telesu skupno zbrani gremo v procesiji med prelepim petjem, slovesnim zvonjenjem, močnim streljanjem, ali pa smo sicer pri slovesni službi božji zelo ginjeni, nas zopet solze premagajo; pa zakaj? Zarad dušnega veselja, — to je res; ali prav za prav pa zato, ker se spominjamo na nebeško veselje, ki se takemu zemeljskemu še primerjati ne dá, in pa ker se ob taki priliki prav vživo spomnimo svoje slabosti, svojih

grehov, ki bi nas utegnili ob večno veselje pripraviti. S kratko besedo, zato se človek solzi tudi v sreči in veselji, ker je zemeljsko veselje vse tako kratko in menljivo in pa tako zelo pomanjkljivo; je kakor solnce, ki posije za kratek trenutek in se spet skriva za črne oblake. Glejte tudi te solze bodo v nebesih zbrisane, kajti veselje tam bo vekomaj tako, kakor se prvi trenutek prične: *Bog bo obrisal sleherno solzo iz njih oči!*

d) Pa ko bi bil človek tukaj na zemlji tudi popolnoma srečen, saj vendar ne more vesel biti, ker vidi toliko drugih, ki so žalostni, in solze pretakajo. In to so res najlepše solze, ki jih človek iz sočutja pretaka, zato, ker se mu bližnji smili; to kaže blago, dobro srce. Zato imenuje sv. Pavel nejevernike nečloveške, ker niso usmiljenja imeli z nesrečnimi. In nek moder mož pravi: „Kdor nima nobenega sočutja, nobene solze za nesrečo drugih, ta stoji tako nizko, kakor neumna žival“. Potrpežljivi Job pa pravi: *Ko je bil kedo zelo žalosten, sem jokal z njim*. In Tertulijan solze tako pohvali: *Ker se Bog ne more jokati, je sprejel človeško natoro, da se je mogel jokati*. In res je Jezus večkrat jokal; milo je jokal nad Jeruzalemom, ker se mu je trdovratno mesto smililo, jokal pri grobu Lazarja mrtvega prijatelja. Pa glejte, tudi te solze — in zlasti te — se nam bodo posušile, katere za druge točimo, iz usmiljenja, zakaj v nebesih ne bomo videli nobenega nesrečnega, vsi bodo veseli, vsi srečni. Tam je večno praznovanje vsih, ki so prišli iz žalostne puščave v rajsko veselje Gospodovo. Vsi se veselijo in čeravno vsak drugače, je vendar splošnje veselje vsih, nobenega ni nezadovoljnega, nobenega, da bi se solzil.

e) Kaj ne, ljubi moji, da če prav prevdarimo, imamo pravico tukaj na zemlji jokati se: le naj tečejo pravične solze, saj solze so večkrat edina tolažba na zemlji. Vendar ne žalujmo preveč; ozirajmo se proti nebu, kjer ne bo nobene solze več. Opustimo tukaj vse nepotrebne solze. Kolikrat se jokaš iz same prevzetnosti, ako se ti kaj tako ne zgodi, kakor si želel; kolikrat se solziš zavoljo same jeze do bližnjega, iz razdraženosti! Kolikrat solze točiš zavoljo umazane nespameti, kateri ljubezen praviš! Oh ljubi moji! nikar ne prelivajmo tako dragih solz zavoljo nečimernosti, ali celo v žaljenje Božje; ne zabimo, da so solze biseri, s katerimi si lahko nebesa kupimo. Jokajmo zato, ker smo Boga žalili, in zato, ker ga drugi tolikrat žalijo! Take solze bomo enkrat pred pragom nebeških vrat pustili, tako rekoč za plačilo večnega veselja.

Sv. Anastazij, patrijareh Antijohijski je v pridigi pripovedoval čudno spreobrnjenje nekega roparja in ubijalca in je potem to le

pristavil: „Ta ropar se je od božje milosti zadet sam sodnji izdal. Toda kmali potem je hudo zbolel in nesli so ga v bolnišnico. Zdravnik, ki je bolnega roparja vsak dan obiskoval, imel je neko noč te le sanje. Sanjalo se mu je, kakor bi bil grešnik kar nagloma umrl. Precej, ko je umrl, pa da so se prikazale črne prikazni v mrličevi sobi, vsaka je imela pisanje v rokah, v katerem je bilo popisano vse hudo, kar je ranjki ropar storil. Naenkrat pa so pristopili tudi angelji v mrtvašnico. Prinesena je bila tehtnica in djali so v eno skledico vse tožilno pisanje; skledica je bila od teže do tal potisnena. Zdaj iščejo angelji okrog tacih reči, ki bi za ranjcega govorile. Nič drugega ne dobijo kakor rutico, ki je ležala na obrazu mrliča in je bila še vsa mokra preobilnih solzâ, ki jih je ranjki skesano nad svojimi grehi prelil. Ko angelji to rutico denejo na tehtnico, urno se poniža škodelica s solzno rutico, ona s tožnimi pismi pa se visoko povzdigne. In veseli so šli angelji rekoč: „Še živi božje usmiljenje!“ in nesli so dušo skesanega roparja seboj v nebo. — Zdaj se zbudi zdravnik in vidi, da so bile le sanje; vendar pa gré v bolnišnico gledat. Res dobi roparja mrtvega pa na obrazu v solzah namočeno rutico, kakor je v sanjah videl. Kedo bo dvomil, da ni zdravnik v sanjah resnice videl, in da je roparju Bog obrisal vse solze? Ne rečem da ravno s to ruto, vendar obrisal jih je, ker njegovo usmiljenje, kakor so angelji rekli, je večno.

Res, da je naša pot proti nebesom ozka in trnjeva steza; toda konec te poti bo lep, bo veličasten in vesel! Tje do vrat nebeškega Jeruzalema pojdemo objokani, s solznimi očmi; tam pa nam se bodo vse solze posušile. — Nekikrat je rekel Jezus: *Kedor hoče biti moj učenec, naj zataji samega sebe, naj vzame svoj križ na rame in naj hodi za menoj!* O te besede: *Naj hodi za menoj!* imajo veliko v sebi, več kakor si mislite. Kristus namreč noče, da bi le tako dolgo hodili za njim, dokler križ nosimo, dokler trpimo; ne, marveč besedo: *hodi za menoj!* tudi danes govori, ko gre iz Jeruzalema na Oljsko goro in z Oljske gore v nebesa. Tudi zdaj, ko se vzdiguje proti nebu, nas kliče vse, naj bi prišli za njim, kakor bi hotel reči vsakemu: „Ako zavoljo mene trpiš na zemlji in težke dolžnosti zvesto spolnuješ, boš prišel za menoj v nebesa, kamor ti grem stanovanje pripraviti“.

Še enkrat vas opomnim: ozirajte se vedno tjakaj gori; tam je naša domovina. Se se bomo skoraj gotovo večkrat solzili na zemlji, predno nam pride zadnja solza v oči o smrtni uri, vendar bodimo potolaženi: ako Boga zvesto ljubimo, nam bo obrisal takrat sleherno solzo iz oči. Z besedami prelepe pesmi od nebes, ki ste jo že večkrat slišali, vas še opomnim:

Povzdigni se žalostna duša v višave,
 Zapusti en čas to dolino solzâ,
 Ozri se v deželo zveličanske slave,
 Tje gor, kjer otroci so Božji domá.
 Glej trume izvoljenih tam neštevilne
 Vtopljene v radosti nezmerno morje;
 Pred kratkim pod težo britkosti še silne
 Na zemlji točile so grenke solzé,
 Pa večno minule so zanje britkosti,
 Le rajska zdaj spomlad med njimi dihla. —
 Glej tukaj v sredi angeljskih korov Marijo!
 Vsem, ktere je žalost na svetu morila,
 Marija tu grenke zbrisuje solze;
 Jih sprimlja v naročje, jim mati je mila,
 Ker bili na zemlji otroci so nje!

Amen.

2. Kakšne občutke nam vzbuja ta praznik?

In Gospod Jezus, ko jim je bil izgovoril, je bil v nebo vzet in sedi na desnici božji. Mark. 16, 19.

Lep čas, poln svetih praznikov, poln velikih skrivnosti in genljivih pobožnosti je pretekel od božiča do današnjega dneva. Videli smo novorojeno Dete božje v bornih jaslicah ležati; angelji so označevali njegovo rojstvo in mu prepevali čast na višavah, pastirji so prišli in ga molili. Videli smo to Dete v Jeruzalemskem tempelju v naročju Simeonovem, kateri ga je imenoval *luč v razsvitljenje nevernikom in čast Izraelovemu ljudstvu*. Videli smo priti Modre iz daljnih ptujih krajev, ki so Dete božje molili in mu svoje kraljevske darove prinesli. Videli smo dvanajstletnega Jezusa v tempelju pis-mouke spraševati in jim odgovarjati tako modro, da so se vsi nad njim čudili. Videli smo ga kot največega preroka in učenika, kateri je zveličavne resnice ljudem oznanoval in jih s čudeži potrjeval. Gledali smo ga preganjanega, zaničevanega, raztepenega, s trnjem kronanega viseti med hudodelnikoma na križu in umreti za grehe sveta. Videli smo ga v grob položenega pa tretji dan spet od mrtvih vstalega. Poslušali smo, kako se je po svojem vstajenji učencem prikazoval in jih še dalje pripravljaj na njih imenitni poklic. — Danes pa ga vidimo v pričo učencev se vzdigniti in iti v sv. nebo. Veliko delo odrešenja, katerega je človeštvo skoz 4000 let željno pričakovalo, in

čegar sad mi z veselo hvaležnostjo vživamo, je dokončano. Namen svojega včlovečenja je dosegel, toraj je šel nazaj k sv. Očetu, pri katerem je od vekomaj bil. In kakor se nam pri ločitvi od kakega dobrega prijatelja nekako milo stori, tako nam je tudi danes, ko je naš najboljši prijatelj naš največi dobrotnik, naš Odrešenik in Zveličar, naš Gospod in Bog šel k sv. Očetu nazaj, nekako čudno pri srcu. Veselje nas sprehaja, ker je šel k Očetu, pa tudi žalost se nas loti, ker se zapuščene čutimo, in sladko upanje nas tolaži, da ga bomo tamkaj zopet videli. In to je, kar hočemo danes nekoliko premisliti. — O ljubeznjivi Zveličar! ki si šel k svojemu Očetu, dodeli nam, da bomo danes iz premišljanja tvojega vnebohoda vsi zveličalne sklepe storili in jih v prihodnje s tvojo pomočjo vsi zvesto dopolnovali, da se bomo enkrat vsi v nebesih zopet videli.

1. Pred vsem drugim je veselje, ki ga čuti današnji dan naše srce. Saj se že pogosto veselimo, če bolnik po dolgi, hudi boleznici gre v večni mir in pokoj, da rešen trpljenja prejme plačilo svojega pobožnega življenja. Tolikanj bolj se moramo veseliti danes, ker je naš ljubi Jezus po hudem, dolgem trpljenji šel v nebeško veselje, in sedaj sedi na desnici svojega nebeškega vsegamogočnega Očeta. Celo njegovo življenje je bilo vedno trpljenje. Trpljenje mu je delala revščina, ker ni imel toliko svojega, kamor bi bil svojo trudno glavo položil. V revni štalici je bil rojen Sin človekov, borne jaslice so bile zibel novorojenega Kralja nebeškega! Koliko je moral trpeti od svojih sovražnikov, kateri so ga pregnjali od rojstva notri do smrti na križu! Kedo bi mogel dopovedati, koliko je trpel na Oljski gori, koliko pred krivičnimi sodniki in slednjič na lesu križa! In glejte, kristijani! vse to trpljenje je zdaj minilo! Gospod je premagal smrt in pekel! Poprej zaničevan in zavržen od nehvaležnega sveta, sprejme danes v posest veličastvo, katero mu je bilo od vekomaj pripravljeno. Zdaj kraljuje na desnici vsegamogočnega Boga Očeta, kjer ga brez prenehanja časté in hvalijo in molijo vsi kori angeljev in nebeških duhov; njega molijo vsi svetniki in izvoljeni Božji, pred njim se trese zemlja, blisk in grom sta mu pokorna; on je Gospod smrti in življenja, nebes in pekla; pred njim leže v prahu vse stvari! Tako visoko je zdaj v nebesih povzdignjen on, katerega so bili hudobni ljudje na križ pribili. *Kedor se povzdiguje, bo ponižan, in kedor se ponižuje, bo povikšan.* Judje so se vzdigovali čez Sinú božjega, zato jih je Gospod zavržel, prokletstvo njegovo jih je zadelo in razkropljeni so po celem svetu; Kristus

Gospod pa se je najglobokejše ponižal, se je ponižal do smrti na križu. Toraj je zdaj tako visoko povzdignjen čez vse stvari, čez vse mogočne tega sveta, čez vse kore nebeških angeljev.

Veselimo se toraj, preljubi! današnji dan, ker je naš Gospod, naš Odrešenik in Zveličar tako visoko povzdignjen; zakaj on je naš brat. Veselimo se ž njim — tako oveseljenim, ker se je tudi on jokal z jokajočimi, žaloval z žalostnimi; tudi nam je namenjeno se enkrat njegovega veličastva v nebesih vdeležiti.

2. Pa kakor je z življenjem smrt, s cveticami trnje, z zemeljsko srečo tudi nesreča, z vsakim časnim veseljem tudi žalost sklenena, kakor ni tukaj na zemlji nikjer popolnega veselja; tako je tudi veselju današnjega praznika britka žalost primešana, ker je naš ljubi Zveličar človeški rod zapustil in šel k Očetu. Le poglejmo učence na Oljski gori in spoznali bomo, zakaj ni naše veselje danes brez žalosti. Ko se je Zveličar vpričo njih proti nebu vzdignil in jim ga je oblak zakril, so stali prestrašeni, pobiti in so milo z objokanimi očmi gledali proti nebu; zakaj njih prijatelj in učenik, njih Gospod in Zveličar, kateremu so bili iz celega srca udani, o čigar ljubezni so se tolikokrat prepričali, ki jih je za svoje aposteljne izvolil, tolikanj ljubeznjivo in krotko učil, jim noge umil, in jih s svojim presvetim Telesom in s svojo predrago krvjo poživil, čigar vstajenja so se tako močno veselili: on je naenkrat izpred njih oči zginil, in jim ni nobenega upanja zapustil, ga še kedaj na tem svetu videti. Kakor otroci na grobu starišev so se čutili zdaj zapuščene na svetu, izpostavljene zaničevanju, preganjanju svojih in njegovih sovražnikov. Zemlja se jim je zdela zdaj puščava, življenje žalostno, smrti so si želeli.

Kakor nekedaj Jezusovi učenci stojimo danes tudi mi s svojim duhom na Oljski gori in gledamo žalostni proti nebesom, kamor je naš Gospod šel. Tudi izpred naših oči je zginil, tudi mi se zapuščene čutimo na tem svetu. Naš ljubi Jezus je šel k Očetu, mi pa smo še v dolini solz, mi še popotujemo po strmi stezi proti nebesom, mi še moramo trpeti, se moramo vojskovati za nebesa, bojevati zoper greh in pekel, dokler ne bo tudi naša zadnja ura udarila in bomo to zemljo zapustili ter se na pot v večnost podali. Oh, ljubi moji! kedo nam zamore povedati, kedo nas zagotoviti, da nas bo naša pot gotovo v nebesa k Očetu pripeljala? Kedo zamore trditi, da ga njegova pot ne bo pripeljala v pogubljenje? Da, britka žalost se mojega srca loti, ako mislim na vnebohod Kristusov in na konec svojega življenja! Zakaj kje je človek, ki bi bil čist vsega greha? V grehah smo bili spočeti, v grehih rojeni in tudi pozneje smo se brez števila

velikokrat omadeževali. Toraj skrbimo, da bomo dobro umrli. Rožice zvenejo, perje pade z dreves, drevje se posuši, živali poginejo, prijazna spomlad preide, mladost se postara, naše telo se v prah spremeni: le duša ne preide in ne strohni, ona vekomaj živi — ali v nebesih ali pa v peklu! O toraj, preljubi! živimo tako, da naš odhod s tega sveta ne bode pot v pogubljenje, temuč k preljubemu Očetu v sv. nebo.

3. Kakor pa pride po hudi zimi prijazna pomlad, kakor v zemljo vsejano zrnje lepo požene, ali kakor se izmed tamnih oblakov pisana mavrica pokaže: tako tudi nas sladko upanje tolaži v britkosti in zapuščenosti. In ko bi bilo tudi vse zgubljeno, nam je vendar upanje ostalo, ki iz vere prihaja in je v ljubezni delavno. Ne, mi nismo zapuščeni. Če tudi Jezusa s telesnimi očmi več ne vidimo, ga naše dušno oko še zmiraj vidi. Če je tudi zemljo zapustil, nas svojih služabnikov ni zapustil. On je šel, da bi nam v Očetovi hiši prebivališče pripravil. *V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč. Grem tje, da vam mesto pripravim. Tudi vi imate zdaj žalost, pa spet vas bom videl, in vaše srce se bo veselilo, in vašega veselja vam ne bo nihče odvzel. Spet bom prišel, in vas k sebi vzel, da bode te tudi vi tam, kjer sem jaz.* Zveličar je le pred nami v nebesa šel, da je zdaj naš srednik in besednik pri Bogu, in brez prenehanja za nas svojega Očeta prosi. Da bi ne bili zapuščeni, nam je poslal svoje angelje, da nas vodijo in varujejo na nevarnem potu sedanjega življenja. On je rimskega papeža vidnega poglavarja svoji cerkvi postavil, je apostelnom in njih naslednikom škofom in mašnikom ravno tisto oblast dal, katero je sam imel. *Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem*, on jih je izvolil in jim zapovedal, dušne bolezni ozdravljati, vse voditi po poti proti nebesom; zapovedal jim je, vsem narodom oznanovati sv. evangelij, da bi verovali vsi v Jezusa, kateri je pred nami šel, nam v hiši svojega Očeta prebivališče pripraviti. O predragi! nikar ne žalujmo, ker je Zveličar izpred naših telesnih oči zginit; še zmiraj je med nami s svojo milostjo, s svojo pomočjo, skrivnostno je pričujoč v presv. rešnjem Telesu, da bi tu naše prošnje, naše zdihovalje in molitve slišal in uslišal. In enkrat ga bomo spet videli. V temni smrtni noči nam sveti upanja prijazna zvezda. Kakor je nekedaj Elija v gorečem vozu se proti nebesom peljal, kakor je sv. Anton dušo sv. Pavla puščavnika obdano od angeljev in prerokov in apostelnov videl proti nebesom iti, kakor je sv. Benedikt dušo svoje sestre Skolastike videl v podobi goloba s peruti proti nebesom se vzdigniti; tako se bo enkrat tudi naša duša proti nebesom vzdignila,

ako bomo pravično živeli. Toraj na kviško povzdignimo svoja srea. Poklicani smo proti nebesom hoditi in ne proti peklu. Toda prosto voljo imamo, da si izvolimo, kar hočemo. Posvetno in grešno vedenje nam sicer tukaj veselo in prijetno življenje obeta; tam pa nam pripravi večno gorjé. Čednost s svojim vojskovanjem terja sicer tukaj dosti truda in prizadevanja, veliko trpljenja in preganjanja, tamkaj pa jo čaka večno veselje. Toraj, kristijanje! vojskujmo se zdaj hlabro in stalno, da bomo prišli enkrat v večna prebivališča, katera nam je Jezus pripraviti obljubil pri svojem Očetu.

Tako tedaj, krščanski poslušalci! so občutljeji veselja, žalosti in upanja, ki navdajajo danes naše sree. Občutljeji veselja, zakaj Kristus naš Gospod je po britkem trpljenji šel v večno veselje; žalosti, ker se zapuščene čutimo; in upanja, da bomo enkrat s Kristusom zopet skleneni. Dve poti peljate v večnost, ena v zveličanje, druga v pogubljenje. Ako za Kristusom hodimo, bomo enkrat tudi mi v nebesa povzdigneni. Brez vojskovanja ni zmage, brez zasluženja ni plačila, brez trpljenja ne veselja, brez križevega pota ne pota v nebesa. Toraj si z vsem svojim dejanjem in nehanjem prizadevajmo za nebesa, odtrgajmo svoje sree od sveta in od vsega, kar je na njem. Ti pa, prelubi Jezus! ki si se današnji dan vpričo svojih učencev častitljivo v nebesa vzdignil, dodeli tudi nam svojo dobrotljivo milost, da bomo že zdaj na zemlji svoje sree pri tebi v nebesih imeli, po svoji smrti pa s teboj v večnem veselju skleneni ostali. Amen.

† Ant. Potočnik.

Šesta nedelja po veliki noči.

I. Pohujšanje.

To sem vam govoril, da se ne pohujšate.

Jan. 16, 1.

Ko sta Adam in Eva po kači zapeljana prepovedani sad okusila, je Bog precej napovedal občutljivo kazen. Najprej je preklel kačo, ker je naše prve stariše zapeljala; po trebuhu se bo morala plaziti in prah jesti, in kakor je ona zdaj ženo zapeljala, tako ji bo kedaj žena glavo strla. Adama in Evo in vse njih mlajše pa je obsodil k mnogim težavam in boleznim, katere še dandanašnji občutimo, in k smrti. Da je pa Bog kačo prvo obsodil in preklel, s tem nam je

hotel, kakor pravijo sveti učeniški, pokazati, da si zapeljivec veliko hujšo kazen nakoplje, kakor zapeljani ali zapeljana. Zavoljo tega je Kristus, kakor današnji sv. evangelij pripoveduje, svojim učencem vse njih trpljenje naprej povedal, da bi se pozneje nad tem ne pohujšali, to je, da bi jim ne bilo to prilika k padeu, da bi zavolj velicega preganjanja od Jezusa ne odstopili. *To sem vam govoril, da se ne pohujšate.* Kako genljiva je ta skrb Jezusova za učence, da bi izmed njih ne bil kateri pohujšan! Kedo se pa zdaj kaj zmeni za druge, da bi na duši škode ne trpeli? — Ker so premnogi zdaj zastran pohujšanja in zapeljevanja tako brezvestni, zdi se mi potrebno, govoriti o pohujšanji in sicer prvič, kedo pohujšanje daje, in drugič, kako velik greh je pohujšanje?

1. Kako se pohujšanje daje? Pohujšanje dajati, menijo sploh ljudje, da se pravi, vpričo nedolžnih otrok kvantati ali nespodobno se vesti. Od tod pride, da kristijani pohujšanje dajajo, ko še na to ne mislijo. Zato vam hočem to natančneje razložiti, in najprej omenim, da pohujšanje se ne daje le samo nedolžnim — otrokom, ampak tudi odraščencem, celo tudi zapeljanim in spridenim; kajti taki zapeljani bi se poboljšali ali bi se vsaj bolj bali, ko bi se ne sklicevali na pohujšljive, češ, da drugi tudi tako delajo. Res je, da nedolžnega pohujšati je grozovitna hudobija; a tudi v pričo spridenih pohujšljivo se vesti v besedi ali dejanji je vselej grešno in večkrat še bolj nevarno, ker nedolžnim morebiti marsikaj ni spotakljivo, kar utegne že spridenim močno škodovati.

Pohujšanje je tako mnogovrstno, da ga skoraj ni mogoče naštetih. Pohujšanje je: 1. Če kedo vpričo drugih preklinja, nesramne besede govori ali nespodobne, zaljubljene pesmi poje; 2. če kedo očitno ob nedeljah ali praznikih hlapčevska dela opravlja; 3. če svete dni k službi božji ne gre, ali svete dni s plesom, pijančevanjem, ali pretepanjem in pobijanem, ali ponočnim vasovanjem skruni; 4. če se v cerkvi nespodobno ozira, smeja, šepeta ali nalašč semtertje peha; 5. če zapovedane postne dni meso jé; 6. če ima kako prepovedano znanje ali prijaznost z drugim spolom; 7. če se prevzetno nosi ali nespodobno zviija ali nastavlja; 8. če bližnjega kak greh nauči ali ga s silo vanj zapelje. Z eno besedo: pohujšanje se po nauku svetih učencov daje, če se kaj govori, stori ali storiti opusti, ko se že naprej da prevideti, da bi utegnilo to bližnjemu biti priložnost k grehu, ali k slabim mislim in željam. V vseh teh okoliščinah daje človek

pohujšanje, in se pri Bogu vseh tistih grehov krivega stori, ki iz njega pridejo ali bi utegnili priti.

Ravno tako dajejo stariši svojim lastnim otrokom in domačim pohujšanje s svojo nezmerno jezo, s svojo kletvino, s svojim rotnjem in priduševanjem, s svojim prepiranjem in zmerjanjem, s svojim pijančevanjem, s svojo predrago gizdavo obleko, s svojimi lažmi, zviščami, goljufijami, s svojim grajanjem in zabavljanjem, s svojo lenobo v službi božji itd.; posebno, ker se otroci veliko prej in veliko raje kaj hudega, kakor dobrega naučé. Če pa otroci pri svojih stariših take napačne reči vidijo ali slišijo, se jih tudi oni naučé in jih tudi sami delajo; saj vsakdanja skušnja uči, da se otroci v vseh rečeh po zgledu svojih starišev ravnajo. — Stariši! pomislite, kako se s pohujševanjem, ki ga svojim otrokom dajete, posebno že zato Bogu zamerite, ker vas je on za vidne angeljce varuhe vaših otrok postavil, da jih z besedo in zgledom k vsemu dobremu napeljujete, od vsega hudega pa odvrčujete; in ker morate vi čisto, neomadežano zrkalo hiši biti, v katero se morejo otroci vsak dan v vseh rečeh gledati; če je pa ogledalo umazano, se tudi človek v njem umazan vidi. Pohujšanje pa se ne daje le samo z besedo in dejanjem, marveč tudi z molčanjem. Tako zlasti stariši pohujšujejo svoje otroke. Kolikrat se sliši n. pr. tak-le izgovor: „Saj oča zarad tega niso bili nič hudi; drugič bom še bolj brez skrbi, saj tudi mati nič ne rekó . . .“

Glejte, tako se človek strašnega greha pohujšanja krivega stori, o katerem naš Zveličar pravi: *Gorjé človeku, po katerem pohujšanje pride, boljše bi mu bilo, ga s težkim kamnom na vratu v najglobkejše morje potopiti.* Tega greha pohujšanja se je treba ravno tako skesati in spovedovati, kakor katerega drugzega, in še bolj zato, ker je večí, ker toliko grehov, brez števila, iz njega prihaja.

Toda koliko ljudi je, ki še drugih grehov prav pri spovedi ne povedó, ki jih ali zamolčé ali polepšajo, kako se bodo pa teh kesali in spovedali, ki jih še ne poznajo in poznati nočejo? Še na misel ne pride nekaterim jih obžalovati in se jih obtožiti, ker so vendar grehi danega pohujšanja veliko večí pred Bogom, kakor naglavni grehi. — V tej reči gre veliko ljudem tako kakor Davidu. Kralj David je dva velika greha storil, prešestvo in umor. Ko se je slednjič spoznal in spokoril, je ves skesan zavpil: *Zoper Gospodu sem grešil!* Nato mu je dal Gospod naznaniti po preroku Natanu, da to še ni vse, kar je on osebno hudega storil, marveč zato je še zlasti kazni vreden, ker je pohujšanje dal svojemu ljudstvu, *ker je dal priložnost sovražnikom Gospodovim k preklinjevanju.* David je spoznal in milo

obžaloval svojo hudobijo ter je voljno prevzel vse britkosti in nadloge, katere mu je Bog napovedal. Grešniki! zakličem s sv. Avguštinom, Bog vam vsem kralja Davida po preroku Natanu v zgled pred oči stavi, da tudi vi ne obžalujete samo lastnih grehov, ampak tudi grehe, katere so sicer drugi storili, pa ste jih vi zakrivili s pohujšanjem, prevdarite, objokujete in se jih spoveste.

Toda veliko jih je, ki se izgovarjajo in pravijo: Jaz za nikogar ne vem, da bi se bil nad menoj pohujšal; jaz tudi nisem nikogar pohujšati hotel, in saj se tudi nikomur ni treba nad menoj pohujšati. S tem se misli veliko pohujšljivcev opravičiti in izgovoriti. Toda to ni nič drugega kakor novo oslepljenje, ki iz njih grehov izvira. Praviš, da za nikogar ne veš, da bi ga bil ti pohujšal, s svojim zadržanjem v kak greh privabil, ali napeljal. Ali si pa ti pri vsih grehih vpričo, katerih si ti kriv? Ali veš ti za vse hudobije? Ali ne veš morebiti iz lastne skušnje, da je že večkrat ena sama beseda, en pogled, en migljaj zadosti, iskro zanetiti, katere ogenj se nikoli več pogasiti ne dá. Praviš, „saj se nikomur ni treba nad menoj pohujšati“. To se pravi, ogenj hočem v streho utakniti pa nočem, da bi gorela. In to moraš vendar obstati, da s svojim grdim govorjenjem, ali dejanjem, s svojim grdim zadržanjem nisi drugih poboljšati hotel? In vendar bi bila tudi to tvoja dolžnost. Ne rečem ti jaz tega, meni bi morebiti ne verjel; sv. Pavel je, kateri to pové rekoč: *Nič ne smete govoriti in nič storiti, kakor kar k potrjenju vere in bližnjega služi. Jaz ne smem še tega vsega storiti, kar je samo na sebi pripuščeno. Meso jesti mi je pripuščeno pravi, če je pa mojemu bratu v spodtikljej, nočem vse svoje žive dni nič več mesa okusiti.* — Glejte, kako zelo se moramo varovati, da ne bomo nikomur ne z besedo, ne z dejanjem, ne kako drugače pohujšanje dali. Ker je pa vendar veliko ljudi, ki si iz tega nobene vesti ne delajo, poslušajte še, kako velik greh je pohujšanje.

2. Je li pohujšanje velik greh? Sv. Krizostom hudobijo pohujšanja tako le strašno popisuje: „Postavite si pred oči ali mislite si, pravi ta sv. cerkveni učenik, da pride hudoben človek v to cerkev, potare altarje, podobe svetnikov in svete posode, vse z nogami pomandra in zadnjič še cerkev zažge. Povejte, kakšen greh bi bil to, in kakšno kazen bi ta nezdušni, hudobni človek zaslužil. Gotovo boste odgovorili: To bi bil strašen greh, in ta hudodelnik bi zaslužil, pri tej priči obešen ali na grmadi sežgan biti. Ljubi kristijanje! ali ni vsak človek živ tempelj božji, katerega je sv. Duh pri sv. krstu posvetil, in v katerega je tolikrat Bog v svetih zakramentih prebivat prišel?

Ce je pa, pravi ta sv. oče, tako velik greh in če oskrunjevalec zidane tempeljna tako oestro kaznen zasluži, ker vendar Kristus za ta tempelj še ene kaplje krvi prelil ni: kako velik, strašan greh mora še le biti, če kedo duhovni tempelj božji, za katerega je Jezus Kristus vso svojo kri prelil, oskruni in podere? to je, če kedo človeka v greh zapelje, ali s svojimi slabimi pogovori in deli greh v njem podkuri in ga tako v nevarnost večnega pogubljenja postavi? — Zavoljo tega pravi sv. Brnard, da se pohujšljivec, zapeljivec veliko bolj nad Jezusom Kristusom pregreši, kakor Judež in judje, ki so Kristusa Gospoda k smrti na križ izdali. Zakaj, govori ta sv. cerkveni učenik, veliko judov je to iz nevednosti storilo in Judež je s svojim izdajanjem in judje so s svojim križanjem gorečo žejo Jezusove ljubezni do nas napojili, ker je z veseljem za nas umrl. Zato so Judež in judje, ko še na to mislili niso, presveto kri Jezusovo v zveličanje celega sveta in tudi v svoje lastno zveličanje prelili. Zapeljivec pa ali človek, ki druge s svojimi slabimi besedami ali deli v greh pripravi, ne stori ne le nič dobrega, ampak stori še, da je Kristus, ne le zanj, ampak tudi za druge zastonj svojo kri prelil, zastonj umrl. Tak človek bi rad veliko delo človeškega odrešenja popolnoma razdjal in zatrl, — po Jezusovi dragi sveti rešnji Krvi z nogami tepta.

Ravno to je še sv. Pavel prvim kristijanom očital rekoč: *Kako, ali bo duša pogubljena, za katero je Kristus umrl?* Apostelj hoče reči: Kristus, Gospod si je 33 let vse prizadjal, vsako dušo izveličati, prehodil je hribe in doline, trpel lakoto in žejo, potil vodo in kri, je dal zadnjič svojo kri in življenje na sv. križu za vsako dušo, in zavolj malovrednega človeka bo ves ta Jezusov trud zgubljen in zastonj? Kristijanje! ali nas ne bo samo to premišljevanje od pohujševanja odvrnilo?

Od te reči še prav po domače govorimo. Primerjajmo ta greh in njegove nasledke z drugimi grehi. Povejte mi, kaj si mislite o velikih tatvinah, o opravljivosti, o ubijanji, o zatiranji ubogih vdov in sirot? Porečete: vse te reči so grozovitne pregrehe. Že samo ime vsega tega v vašem srcu strah in sovraštvo do tacihi ljudi obudi, kateri take reči počenjajo. Toda vedite, da po nauku sv. učencikov in lastne pameti, pohujšljivec, zapeljivec veliko veči greh stori, kakor tat ali razbojnik, kakor opravljivec, ubijalec, zatiralec ubozih vdov in sirot, ker vsi ti bližnjemu le začasno škodo storé; zapeljivec pa in pohujšljivec stori svojemu bližnjemu večno škodo, ker ga v nevarnost večnega pogubljenja postavi. In to je škoda, ki se ne dá izreči, ne popisati, in nikoli dosti objokovati.

Zavolj tega prav modro vsi sveti očetje trdijo, da tisti stariši, ki svojim lastnim otrokom pohujšanje dajejo, bi ne storili tako velicega greha, ko bi svoje otroke precej po krstu umorili in v vodo pometali, kakor ga zdaj s pohujševanjem storé. Zakaj z ubijanjem bi bili le morilci telesa svojih otrok.

Z eno besedo, hudobni ljudje, ki nočejo le sami za-se hudobni biti, ampak še svojega bližnjega s svojimi slabimi pogovori, ali s svojimi hudimi deli, s svojim grdim zadržanjem hudo učé in k hudemu napeljujejo, so kakor kuga v soseski, oni nedolžne duše na zemlji s strupom navdajajo in neusmiljeno moré. Zakaj od njih vsi grehi pridejo, od njih se drugam razširjajo, oni jih učé druge, jih k njim vabijo in kličejo in tako hudobni ljudje sebe in svojega bližnjega od roda do roda, od stoletja do stoletja časnó in večno nesrečnega storé. Morebiti je katerega greha, ki je bil sinoči storjen, nekdo kriv, ki je že pred sto ali več leti mrtev, tedaj že pred sto ali več leti v peklú; in morebiti bodo nekateri greh, ki ga boš ti danes popoldne ali zvečer storil, še čez sto let po tvoji smrti ponavljali — in na tvojo vest ga bodo ponavljali.

Ljubi kristijanje! od kod neki pride, da dandanašnji majhni otroci več o slabih, grdih rečeh vedó, kakor so nekedaj odrasčeni, stari ljudje vedeli? Od kod drugod, kakor od nesramnih ljudi, kakor od pohujšljivcev, ki s svojimi grdimi besedami, s svojimi grdimi deli otroke takih reči učé, ki imajo, kakor hudič, posebno veselje ljudi pačiti in v pekel vlačiti. In ko bi Bog zdaj to uro pred našimi očmi pekel dal odpreti, bi gotovo izmed več milijonov pogubljenih le malokaterega našli, ki bi ne bil od zapeljivcev in pohujšljivcev naučen začel grehe delati; bi večidel upili in kričali: Jaz bi vse svoje žive dni tega ali tega greha nikoli ne bil storil, ko bi me ga ta ali ta ne bil naučil ali vanj zapeljal. Morebiti bi jih veliko izmed pogubljenih marsikateremu izmed nas, kar nas je zdaj tukaj, to očitalo, da smo jih mi k tem grehom, zavoljo katerih so zdaj pogubljeni, napeljali ali jih naučili, — da smo tedaj prav za prav mi krivi njih večnega pogubljenja.

Ali ne bo to premišljevanje vsacega človeka ostrašilo in od pohujševanja odvrnilo? Oh! varujte se in bodite skrbni pri vsem, kar delate, da nikogar ne pohujšate; varujte se vpričo družih, da ne bodete nikoli prepovedanih besedi govorili, ali nesramnih, klafarskih pesem peli, ali se prevzetno nosili, ali s katerim, ali s katero v pregrešni ljubezni živeli; varujte se, da ne bodete koga kak greh učili, ali ga vanj zapeljevali, ali celó vanj silili; prvi greh je malokedaj

zadnji greh, zapeljan, pohujšan je človek tako hitro, poboljšán tako težko in kasno. Kdor hoče že hudoben in razuzdan biti, naj je vendar sam zase hudoben in razuzdan, zakaj bi še druge s sabo v pekel vlekel? Pomislite in sklenite, kakor je stari Eleazar rekel, ko so ga silili jesti judom prepovedano svinjino: *Rajše grem v grob, pod zemljo, kakor bi komu pohujšanje v greh dal.* Amen.

† Josip Rozman, dekan.

2. Pogum sv. mučencev.

Jan. 16, 2.

Vvod. Marsikateremu bi se utegnilo čudno zdeti, da Jezus učencem prerokuje, da bodo oni njemu dajali spričevanje, ker navadno daja učenik učencem spričevanje ali spričalo, mojster rokodelskemu učencu itd. Res je to, a še bolj je res, da bi učenikovo spričevalo malo pomagalo, ako bi učenec pozneje sam ne dajal spričevanja z lepim vedenjem in zglednim življenjem. Sto in sto učencev je že dobilo od učenikov v raznih strokah izvrstna spričala; a potlej v življenji niso bili izvrstni možje, ampak izvržek človeštva, v nadlego sebi in drugim, v časno in večno pogubo. Toraj ima to Jezusovo prerokovanje poseben pomen. — Kako pa so dajali aposteljni spričevanje? Najprej s tem, da so sveto živeli po njegovem nauku in zgledu; potlej s tem, da so povsod brez straha oznanovali božji nauk; prav posebno pa še s tem, da so vsi po vrsti (razun sv. Janeza) umrli zanj, zanj svojo kri prelili. In ravno na to nas današnji evangelij še posebej opomni, ko pristavi besedam: *Spričevanje boste dajali o meni* še te le pomenljive besede: *iz shodnic* . . . To se je tudi zgodilo; postali so slavni marterniki. Saj beseda „marternik“ prav za prav pomeni „spričevalec“, ker grško „martyrion“ pomeni „spričevalo“ ali „spričanje“. — Pa ne le aposteljni, ampak brez števila . . . Tri sto let . . . Deset mogočnih cesarjev rimskih si je pridobilo to tužno slavo, ali raje rečem, si je nakopalo neizbrisljivo sramoto, da so prelivali nedolžno kri najboljših ljudi. Pa tudi pozneje je povsod mučeniška kri tekla, kodar se je krščanstvo širilo. Še zdaj nam misijonska naznanila strašne reči sporočajo . . . Da so pa to najboljši izmed kristijanov, nam je dokaz, ker so toliko prestali za Jezusa: mučenci so naša slava! naš ponos! Prav je, da se jih večkrat spominjamo, ker večni jim je spomin. Pomislimo danes, s koliko srčnostjo so mučenci Jezusu spričevanje dajali.

Izpeljava. Predolgo bi bilo naštevati in opisovati vse britkosti, ki so jih mučenci za Jezusa pretrpeli; le na nekatere najvažnije hočem vaše misli obrniti. — Kako so pokazali srčnost junaško?

1. Najprej s tem, da so pogumno zapustili premoženje, čast, službo... Bili so mnogi mogočni, bogati, slavni... Ali je mar to lahko? Sami sodite, ker vsi pač dobro veste, kaj pomeni človeku dobiček ali zguba.

2. Pokazali so junaško srčnost s tem, da so se poslovlili od svojih, stariši so zapustili otroke, otroci stariše, bratje... prijatelji... Ali je mar to lahko? Vsaki vé, kako težka je ločitev od svojih. Čem boljše je srce, tem milejša se mu zdi ločitev: vojaki, ki na vojsko gredó...; mati, ki umiraje slovo jemlje od ljubljenih otročičev...; po nedolžnem obsojeni, ki se pri svojih poslavlja, predno stopi na morišče... Pa srčno, junaško so vse premagali. Genljive zglede poznamo: sv. Perpetuva (Pastir II., 378.). Tomaž Moor...

3. Pa vse to se še lahko zdi proti grozovitim mukam, ki so jih še čakale: a) pri sodnji strašno natezovanje..., b) v ječi, c) v pregnanstvu, d) mučeniška smrt (Prim: Izgledi bogoljubnih otrok III., 134.)

4. Posebno pa se je pokazal mučeniški pogum v tem, da so z velikim veseljem, s svetimi željami pretrpeli največje trpljenje, pevaje šli v najstrašnejšo smrt! Pa ne samo močni junaki, tudi šibki dečki, nežne deklice, slabotni starčki...

Konec. Sram nas mora biti, če pogledamo na take zglede nepremagljive srčnosti; mi pa še tega malega ne storimo, kar se zdaj od nas zahteva... Vse pridigovanje in opominjevanje spovednikov nas ne more prenagniti. Kako vendar to, da se tolikanj od njih ločimo? Saj je ravno tista krstna voda oprala tudi naše duše; saj ravno tisto Jagnje božje tudi mi sprejemamo pri mizi Gospodovi, od katere so nekedaj šli mučenci kakor levi močni... Spomin teh preblagih naših bratov in sester nam naj zaneti novo srčnost, nov pogum! Saj Kristus sam pravi: *Kedor me ne bo spoznal pred ljudmi, kedor mi ne bode dajal spričevanja z lepim življenjem, ga bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom; kedor bo pa mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim nebeškim Očetom!* In dobro si zapomnite: to se bo takrat godilo, ko se bode delilo plačilo neskončne cene.

Binkoštna nedelja.

I. Kaj dobrega je storil sv. Duh apostelnom?

Učenik sveti Duh pa, katerega bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo učil vse.
Jan. 14, 29.

Sv. evangelist Janez nam je v svojem evangeliju zapisal besede, s katerimi je ljubi Zveličar pred svojim trpljenjem od učencev slovo jemal. Če jim je le kolikaj v misel vzel, da jih bo moral kmalo zapustiti, so utihnili in žalostni postali, in tudi ljubemu Jezusu je bilo prav milo pri sreju. Vendar je skušal dobre učence potolažiti, in jim je med drugim rekel: „Vaše srce naj se ne prestraši. Jaz vas sicer zapustim, pa ne bom vas zapustil sirot. Svojega nebeškega Očeta bom poslal, in vam bo sv. Duha poslal, ta vas bo vse učil, kar potrebujete za svoje zveličanje in za podučenje ljudi.“ Deset dni po svojem vnebohodu je Jezus spolnil svojo obljubo. Učenci so še vsi zbrani bili v poslopju in so molili. Prišel je binkoštni dan — kar se okoli devetih vzdigne šum, kakor bi bil vihar. Vsa hiša se je potresla. Plameni v podobi jezikov se vidijo nad glavami vseh in *vsi so bili napolnjeni s sv. Duhom!* Bili so pa tudi pri tej priči vsi spremenjeni, vsi prestvarjeni, vsi drugi ljudje, ne na telesu, ampak na duši. Poslušajte, kaj je sv. Duh apostelnom storil: 1. na njih sreju, 2. na njih umu.

I. Aposteljni so bili, ko jih je Jezus za svoje učence sprejel, sicer prav dobri, pošteni možje, vendar so pa še imeli marsikatero slabosti in napake nad sabo. Dasiravno so imeli najlepši zgled pred saboj, ko so z Jezusom hodili, in jih je tudi pri vsaki priložnosti s svojim ukom k dobremu napeljeval, vendar vseh svojih napak niso še popolnoma opustili, in Gospod je večkrat kaj nad njimi grajal. Potem pa, ko so sv. Duha prejeli, so bili popolnoma očiščeni, vsi spremenjeni.

1. Preden so sv. Duha prejeli, so bila njih srca na pozemeljsko navezana, bili so še nečimerni in častilakomni. Zmiraj so mislili, da njih Učenik bo na zemlji veliko kraljestvo ustanovil, in da oni bodo v tem kraljestvu najimenitniše službe prejeli. Tako sta si Cebedejeva sina Jakob in Janez želela, da bi bila na prvih sedežih sedela, eden na desni, drugi na levi strani pri Gospodu, da bi bila prva za njim. (Mat. 20, 20.) — Ko so nekikrat v Kafarnaum pripotovali, jih je

Zveličar vprašal (Mark. 9.), kakšen prepir so imeli med saboj. Pa so molčali v znamenje, da ta prepir je bil graje vreden. Prepirali so se namreč, kdo bi med njimi bil največi, najjimenitniši. — Spet drugikrat je Peter v imenu vseh drugih Gospoda vprašal: *Glej, mi smo vse zapustili in smo šli za teboj; kaj tedaj nam bo?* (Mat. 19, 27.) Mislili so na plačilo, in to vprašanje je bilo vprašanje samopridnosti.

Potem pa, ko so sv. Duha prejeli, so bila njih srca vsa pre-stvarjena. Nič več niso pozeleli pozemeljskega, ampak le po nebesih so hrepeneli; nič več niso iskali časti pri ljudeh, ampak so se veselili zavoljo Kristusa zaničevani biti, revno, ubožno so živeli, in niso se nič več prepirali, kdo bi bil veči med njimi, ampak so se eden pred drugim poskušali, kdo bo bolj ponižen med njimi.

2. Preden so aposteljni sv. Duha prejeli, so bili tudi nekoliko trdi, ostri proti drugim, so se lahko dali od nevolje ali slepe gorečnosti premagati.

Nekikrat prebivalci nekega Samarijanskega trga niso hotli sprejeti Zveličarja in njegovih učencev. Polna gorečnosti sta dva izmed njih precej rekla: *Gospod! hočeš, da rečeva, da naj ogenj pride z neba, in jih pokonča?* (Luk. 9, 54.) Gospod ju je zavoljo tega posvaril. — Drugikrat so bili nejevoljni, ko so matere otročiče k Učeniku prinesle, da bi jih blagoslovil. — Peter se je tako daleč spozabil, da je z mečem udaril, ko so Gospoda vjeli.

Ko so pa sv. Duha prejeli, je bilo njih srce vse spremenjeno. Zdaj so bili pa tako usmiljeni, tako krotki, tako prijazni in ljubezni polni. Sv. apostelj Pavel (v listu do Kor. 4, 12.) piše: *Kolnejo nas, in jih blagoslovljamo; preganjani smo, in prenašamo; preklinjajo nas, in molimo.*

3. Preden so aposteljni sv. Duha prejeli, so bili boječi. Ko so njih Učenika vjeli, so zbežali; ko so ga umorili, so se v hiše zapirali. Peter, njih poglavar, se je slabe ženske zbal in si ni upal spoznati, da je Jezusov učenec.

Kako so bili pa srčni in neprestrašeni, potem ko so sv. Duha prejeli! Očitno so spoznali, da so učenci Jezusovi, ne samo pred nizkim ljudstvom, ampak tudi pred poglavarji in kralji, ne samo pred judi, ampak tudi pred ajdi. Peter, poprej tako slabi Peter, se ne boji judom naravnost povedati, kakšno vnebovpijočo krivico so doprinesli, ker so Zveličarja na križ pribili. Če jim žugajo, ne molé; če jih pred sodbo vlečejo, se ne bojé, če jih v ječo vržejo, tepejo, mučijo, umoré, oni stanovitni ostanejo, njih poslednja beseda je, da spoznajo Jezusa.

Glejte, to je sv. Duh storil v aposteljnih; poprej so bili v pozemelske reči zamaknjeni, nečimerni in častilakomni, zdaj le po nebesih hrepené in so ponižni; poprej so bili nepotrpežljivi, zdaj so krotki; poprej so bili boječi, zdaj so srčni ljudje. To niso sami iz sebe postali, to spremenjenje njih src se je le po milosti sv. Duha zgodilo.

II. Kaj jim je pa sv. Duh storil na umu? — Jezus je sv. Duha imenoval učenika resnice, in to se je tudi resnično pokazalo nad aposteljni, precej potem, ko so ga bili sprejeli.

Pred prihodom sv. Duha so bili še nevedni v marsikaterih rečeh, kar vero zadeva. Dostikrat, ko jim je ljubi Zveličar o božjem kraljestvu v podobah ali prilikah govoril, niso celo nič razumeli, ali saj ne prav. Jezus jim je moral svoje govorjenje večkrat razjasnovati in vendar je bil njih um v mnogih rečeh še oslepljen. Jezus jih je moral zavoljo njih razumnosti večkrat krotko posvariti. Tako jim je pri neki priložnosti rekel: *Ali še ne spoznate in ne razumete? Imate li še oslepljeno srce? Imate oči in ne vidite, imate ušesa in ne slišite, in se ne spomnite.* (Mark. 8, 17, 18.) — Še takrat, ko jim je svoje trpljenje prerokoval, ga niso razumeli. „Glejte, jim je rekel, mi gremo gori v Jeruzalem, in vse se bo dopolnilo, kar je pisano od Sinu človekovega po prerokih. Izdan bo namreč nevernikom, in bo zasramovan, bičan, zapljuvan, potem ko ga bodo bičali, ga bodo umorili, in tretji dan bo od mrtvih vstal. In oni tega niso razumeli, in ta beseda jim je bila skrita.“ (Luk. 18, 34.) Zdaj v ti, zdaj v ti reči so dvomili in so večkrat Zveličarja kaj vprašali.

Po prihodu sv. Duha pa je bil njih um razsvitljen. Zdaj jim je bilo vse pojasnjeno, kar jim je bilo poprej temno in nerazumljivo! Nobenih dvomov niso več imeli. Verske resnice so natanko spoznali, in so jih tudi drugim oznanovali in jim jih razjasnivali. — Aposteljni bili so le ribiči in priprosti ljudje, se v nobeni visoki šoli niso učili vednosti in zdaj naenkrat pridigujejo, ne samo svojim znancem, ampak očitno, na cestah in v tempeljnu, ljudstvu in imenitnim in učenim ljudem, pripovedujejo veliko iz sv. pisma in ga razlagajo; oni, ki so le svoj domači jezik za potrebo govoriti znali, zdaj ptuje jezike govoré, ki se jih sicer tudi najbolj razumni in učeni ljudje dolgo časa morajo učiti, da so jih vstani govoriti. Oni v modrosti, učenosti in zgovornosti vse posvetne modrijane užugajo, oni se z najbolj učenimi možmi v verskih rečeh prepirajo in jih osramoté. Spolnilo se je, kar jim je njihov Učenik, ko je še živel, obljubil: *Jaz vam bom dal usta in modrost, kateri se ne bodo mogli ustavljati,*

ne zoper govoriti vsi vaši zoperniki. (Luk. 21, 15.) Zato tudi piše sv. apostelj Pavel (I. Kor. 1, 27.): *Kar je nespametno pred svetom, je Bog izvolil, da bi osramotil modre; in kar je slabo pred svetom, je izvolil Bog, da bi osramotil, kar je mogočnega.*

Glejte, preljubi! to je storil sv. Duh nad aposteljni: njih srce je vseh pregreškov in nepopolnosti očistil, njih um je razsvetlil. Lahko bi bilo spoznati, da so sv. Duha prejeli, ko bi tudi ne bilo šuma slišati in gorečih jezikov videti, treba je le njih življenje premisliti, kakšno je bilo poprej, kakšno pa potlej.

Kristijani moji! zahvalimo se sv. Duhu, da je aposteljne tako pre naredil, to je nam v prid. Ko bi sv. Duh njih srca ne bil očistil, njih uma razsvetlil, da bi mi njih lepih zgledov in njih pisem ne umeli, ki nas k čednosti in k dosegu večnega življenja spodbujajo in napeljujejo, mi bi še prave vere ne imeli in bili bi pagani; zakaj brez sv. Duha bi aposteljni ne bili zadosti srčnosti, gorečnosti in modrosti imeli sv. evangelij oznanovati; Jezusov nauk bil bi spet s sveta zginil, in kje bi bilo naše zveličanje? Mislite danes na to veliko dobroto, ki jo je sv. Duh aposteljnem skazal, in zahvalite se za-njo Bogu in sv. aposteljnem posebno s tem, da trdno sklenete po veri živeti, katero so aposteljni od sv. Duha razsvitljeni in potrjeni po svetu razširjali in da ste sv. Duhu pokorni, ki vas razsvitljuje in k večnemu življenju vodi. Amen.

Matija Torkar.

2. Dvojni način delovanja sv. Duha.

Ap. dejanje 2, 2.

Vvod. Da bi Jezus Kristus človeški rod odrešil in zveličal, je prinesel svoj božji nauk na zemljo, ter je s svojim trpljenjem in svojo smrtjo zaslužil milosti, ki so vsakemu potrebne v zveličanje. Toda nič bi nam ne koristil božji nauk, ako ga ne razumemo, ako nam v srce ne seže; nič bi nam ne koristile božje milosti, ako jih ne sprejemamo in ž njimi ne sodelujemo. Vse zasluženje Jezusovo je takorekoč velik studenec, ki bi pa nič ne pomagal bolni in žejni duši, ako bi ne mogla iz njega zajemati in piti. — Pa tudi za to je poskrbel neskončno dobri Jezus, da se nam je mogoče vdeleževati njegovega zasluženja, ker je poslal sv. Duha, ki nam pri sv. zakramentih posvečujočo milost božjo vliva v srce ali jo pomnožuje, pa

tudi sicer nam um razsvetljuje in voljo podpira. Zlasti na to poslednje delovanje sv. Duha se hočemo danes ozirati in pomisliti: kako sv. Duh pride k nam 1. zdaj kakor rahla sapica, 2. zdaj kakor silen piš.

Izpeljava. Prerok Elija (3. Kralj. XIX.) je bil po jedi, katero mu je angelj Gospodov v puščavi pripravil, toliko pokrepčan, da je brez kake druge jedi potem 40 dni popotoval skoz puščavo in prišel na goro Horeb. Ko semkaj pride, gre v skalni brlog in angelj mu pride naznanit, da naj pride vunkaj, da bo videl Gospoda, ki ima memo priti, ter mu tudi pové kedaj in v kakšni podobi bo Gospod memo šel: *Glej! . . . Velik in močen piš, ki prevrača hribe in raztera skale, (pojde) pred Gospodom; pa v pišu ni Gospod; in za pišem (pride) potres, pa v potresu ni Gospod; in za potresom (pride) ogenj, pa v ognju ni Gospod; in za ognjem (pride) šumljanje tanke sapice* (in v tanki sapici je Gospod).

V tej prikazni vidimo naznanjen prvi način prihoda in delovanja sv. Duha v nas; to je način milega, ljubeznjivega podučevanja in zbujevanja. Milo in prijetno dé človeku, ko mu v vročini hladna in lahna sapica nasproti pihlja; srce se mu razveseljuje, ko mu hladni vetrič zmanjšuje vročino dneva. Takemu prijetnemu in dobrodejnemu vetriču podobno je delovanje sv. Duha, v našem sreću. Kakor tanka sapica tako milo in dobrodejno hoče ohladiti vročino hudih skušnjav pogasiti ogenj grešnih strasti; kakor hladen vetrič rahlo pripogiblje vejice in perjiče po drevju, tako tiho in mirno sv. Duh proti nebu obrača naše misli in želje . . .

Sv. Gregorij Nacijanški (9. maja) je kot deček imel prelepe sanje, v katerih ste se mu prikazali dve prelepi devici, zmernost in čistost in ste mu rekli: „Idi z nama, in povzdigneve te do svetlobe neumrljive Trojice“. — Sv. Anzgarij (3. febr.) vidi v sanjah kot deček Marijo obdano z množico belih devic, med katerimi zagleda tudi svojo ranjco mater. Niizrečeno želi k njej iti, pa ne more čez močvirje. Ljubeznjivo mu pravi Marija: „Glej, dete moje! ako hočeš priti k svoji materi in k meni, se moraš poboljšati. Varuj se postopanja, bodi priden, ubogljiv, pobožen deček, pa boš tudi prišel v nebesa“. — Sv. Avguštin sliši mili detečji glas: „Vzemi in beri!“ itd.

Enako rahlo in milobno nagiblje sv. Duh tudi naše sreće proti Bogu. Kakor tanka sapica se razodeva v mili prošnji dobrega prijatelja, v prosečem svarjenji skrbnih staršev, učiteljev; v cerkvi, v spovednici, na prižnici. Čisto mirna je bila beseda, a vendar nam je tako globoko segla v srce, da smo resno sklenili . . . O drugi priliki pride nam v roke lepa knjiga; slišimo nauke in genljive zglede, —

milo se nam stori zarad naše grešnosti in nepopolnosti . . . Ogledujemo si krasne podobe, lepoto hiše božje; obiščemo svetinje kakega svetnika itd., zopet se nam začne srce topiti . . . Pridejo veličastni prazniki, slovesna služba božja: kakor neki mili glas z onega svetá vzbuja v našem sreju hrepenenje po nebesih. — Vidiš otročiče pri prvem sv. obhajilu; nedolžnega otroka belo oblečenega na mrtvaškem odru: nehoté se ti solza utrne v očesu, vest se ti zbudi . . .

Ali ni res podobno rahli sapici tako delovanje sv. Duha?

II. Toda tako rahlo in mirno delovanje večkrat ne izda, posvetnega šuma vajeno uho ga ne sliši, trdo srce ga ne čuti. To vidimo pri judih, celo pri apostelnih po nekoliko. Tri leta učí Jezus po judovskih pokrajinah in milo vabi. Pa rahla sapica, lahen vetrič ne opravi pri trdih judih nič, pri apostelnih malo. Zdaj pride sv. Duh v viharji, v silnem pišu, v podobi ognjenih jezikov. In glejte čudo! Aposteljni . . . prej! in zdaj? — Judje . . . poprej! in zdaj! *Kateri so Petrov nauk sprejeli, so bili krščeni; in pridružio se je tisti dan okoli tri tisoč duš.* Moč viharja!

Podobni judom so tudi kristijani; mnogi so še bolj trdi. Ne le tri leta, marveč mnogo let sv. Duh že milo vabi in nagiblje kakor tanka sapica, — pa zastonj. Vendar božja ljubezen je brezmejna: zdaj prihrumi moč sv. Duha v podobi piša, viharja!

Sv. Prokopij (8. julija) bil je nevernik in v službi cesarja Dioklecijana. Nekega dné se napoti iz Antijohije v Aleksandrijo, da bi po zgledu Savlovem kristijane ondi prijemal in moril. Na potu tje potrese se zemlja, grom, blisk in tresk razsajajo čudovito hudo in iz oblakov zasliši Prokopij, takrat Neanija imenovan, glas: „Neanija, kam greš?“ In on odgovori: „Grem v Aleksandrijo, da ondi pomorim vse kristijane, ki bi se ne hoteli Jezusu odpovedati.“ — „Tedaj zoper mene hitiš v boj?“ govori glas dalje. In Neanija vpraša: „Kdo si pa ti? Ne poznam te.“ In glej! V tem trenutku zablíšči se v zraku znamenje sv. križa in iz njega zasliši zopet glas: „Jaz sem Jezus, križani Sin Boga Očeta!“ In — neverni Neanija je postal mučenik-svetnik. (Prim. Sv. Norbert, [6. jun.] in dr.)

Neskončno ljubeznjivi Bog sv. Duh ravná enako tudi z nami. Tudi k nam dohaja v podobi viharja in piša, ako nas ne zdrami po tanki sapici. — Ostra beseda iz ust tvojih starišev, duhovnega, prijatelja . . . ; — solzica iz očes tvojega očeta, tvoje matere, brata, sestre . . . ; huda nesreča tvoja, tvojega bližnjega . . . ; hitra smrt, kužna bolezen; glej! vse to in temu enako je silen piš, je vihar, po katerem skuša sv. Duh tvoje srce ogreti, k spoznanju in k zveličanju pripeljati.

Konec. Spomnimo se danes prav živo prevelikih dobrot Boga sv. Duha, kako nas želi rešiti in zveličati, zdaj z vabljivo milobo, zdaj s pretresljivo resnobo. Zahvalimo se mu prav lepo za toliko ljubezen. Prosimo ga prav prisrčno njegove pomoči še nadalje in obljubimo mu, zvesti ostati ter vbogljivi vsem njegovim opominjevanjem. Zdramimo se o pravem času, da ne bo prepozno.

Janez Kobilica.

Binkoštni pondeljek.

I. Judovsko sv. leto, predpodoba krščanskega sv. leta.

Posvečuj petdeseto leto in ga naznani za odpustek prebivalcem svoje dežele, zakaj to je sv. leto. (III. Moz. 25, 10.)

Stara zaveza je bila, kakor veste, pripravljanje in predpodoba nove zaveze. Različni obredi, prazniki in darovi, katere je Bog po Mozesu zapovedal, so bili le podoba tiste popolne zaveze, katero je Bog po svojem sinu Jezusu Kristusu z revnim človeškim rodом sklenil. Da le nekatere take podobe omenim: je bila bronasta kača na kolu predpodoba križanega Jezusa na križu; svečnik s sedmimi roglji predpodoba sedmerih zakramentov; spravna daritev predpodoba sv. maše; velikanoč in binkošti predpodoba naše velikonoči in naših binkošti. — Kedaj pa se je stara zaveza nehala in nova začela? Prav za prav takrat, ko je Jezus veliki petek na križi glavo nagnil in umrl; zato se je tudi v tem veličastnem trenutku zagrinjalo v tempeljnu pretrgalo od vrha do tal. Vendar je Jezus naročil po vstajenji svojim apostelnom, naj še ne gredó precej učit po svetu, marveč naj počakajo v Jeruzalemu, da jim pošlje sv. Duha. Zatoraj se tudi navadno binkoštni praznik imenuje začetek svete katoliške cerkve. Prav podučljivo bi bilo, da bi vam današnji praznik razložil po vrsti vse predpodobe stare zaveze, pa bilo bi predolgo. Le na eno reč hočem vaše misli obrniti, namreč na sveto leto, ki so ga imeli Izraelci. Bog sam ga je na Sijonski gori ukazal praznovati vsako petdeseto leto, ko je Mozesu govoril: *Posvečuj petdeseto leto in ga naznani za odpustek vsim prebivalcem svoje dežele, zakaj to je sveto leto.* (III. Mozes, 25, 10.) Tudi je Bog Mozesu natančna povelja dal, kako da naj Izraelci sveto leto obhajajo in kaj se ima to leto zgoditi ali opustiti.

Ker tudi mi letos (nenavadno) sveto leto obhajamo, pogledjmo bolj natanko, kakšno je bilo judovsko sv. leto in kako so ga obhajali, da se bomo tako učili, kako ga zamoremo tudi mi prav in Bogu dopadljivo obhajati. Vse namreč, kar se je pri judovskem sv. letu godilo, je le podoba tega, kar se ima v krščanskem sv. letu v duhovnem oziru goditi.

Judovsko sveto leto je predpodoba krščanskega svetega leta. — To resnico vam želim danes z Božjo pomočjo bolj natanko razložiti; vi pa pazljivo poslušajte!

1. Neka posebna, po božjem povelji od Mozesa vpeljana naredba pri Izraelcih je bila ta, da je bilo vsako sedmo leto sabotno leto, leto počitka, v katerem Izraelci niso smeli orati, sejati in vinogradov obdelovati. Vendar je pa Bog skrbel, da zavoljo tega niso pomanjkanja trpeli, in je šesto leto toliko zrastle, da so ljudje in živina zadosti hrane imeli. Tako namreč je Bog Izraelce zavoljo sedmega leta potolažil, rekoč: *Zemlja vam bo rodila svoj sad, katerega do sitega uživajte in se nobene sile ne bojite. Ako bi pa rekli: Kaj bomo jedli sedmo leto, če ne sejemo in svojih pridelkov ne spravljamo? Dal vam bom svoj blagoslov šesto leto, ter vam bo sadú prineslo za tri leta in sejali bote (zopet) osmo leto in jedli bote stare pridelke do devetega leta; dokler novo ne priraste, bote staro jedli.* (III. Moz. 25, 19—22.)

Kar je Bog vredil za sedmo (sobotno) leto, to je veljalo tudi za sedemkrat sedmo ali sveto leto. V tej naredbi občudujemo neskončno božjo modrost in previdnost. Gospod Bog je hotel s to naredbo Izraelce opominjati, da bi se preveč v časno ne zamislili, ob enem pa jih je hotel v veri potrditi, da bi njega kot svojega prvega in najvišjega gospodarja spoznali, kateremu naj bi bilo, kakor vsak sedmi dan, tako tudi vsako sedmo leto posvečeno. Zraven naj bi ga pa tudi za svojega največjega dobrotnika spoznali in čistili, ki jim potrebne hrane preskrbi, da-si tudi ne sejejo in ne žanjejo.

In glejte, preljubi! to je tudi prvi namen krščanskega sv. leta. Sicer pri nas ne veljá, da bi v sv. letu zemlje ne obdelovali, kakor bi bila tudi počitka potrebna; vendar pa je namen katoliške cerkve, da bi se v sv. letu kristijani toliko bolj od posvetnega odtrgali in zraven vsakdanjih opravkov najimennitnejšega opravka ne pozabili, namreč za svojo dušo in zveličanje skrbeti. Sv. leto nam namreč naklada več pobožnih vaj, procesije, obiskovanje cerkvá, obilniše molitve, dolge spovedi, kar nam kolikor toliko časa vzame, ki je namenjen

za navadne opravke. Vendar pa ne imejte, preljubi, tega za zgubo. Čas v sv. letu za pobožnosti porabljen, ne bo zgubljen, ampak bo donesel obilni dobiček. In če tudi zavoljo tega nekoliko časa zamuditee, nekoliko manj zaslužite, tisti Bog, ki je Izraelce brez setve in žetve v sv. letu preživel, tudi vam lahko obilno povrne kako časno zgubo.

2. Druga naredba judovskega svetega leta bila je ta, da je vsak svojo lastnino nazaj dobil. Tako namreč je Bog po Mozesu zapovedal: *Človek pridi zopet k svoji lastnini!* (III. Moz. 25, 10.) Če je namreč kak Izraelec po nesreči ali pa po zanikernosti v pomanjkanje prišel, je smel svoje zemljišče, njivo ali vinograd in hišo prodati, ali v sv. letu je vse to brezplačno nazaj dobil. Ni namreč teh reči za zmiraj ali v last prodal, ampak prodal je prav za prav le vžitek svojih zemljišč, ki se je cenil po številu let. Dalj ko je bilo do svetega leta, večja je bila cena; bližje ko je bilo sv. leto, manjša je bila tudi cena. Kdor je tedaj kako zemljišče kupil, je prav za prav le vžitek kupil in je vedel, da o sv. letu mora zemljišče prejšnjemu lastniku nazaj dati! (Ibidem 15, 16.)

Enako, ljubi moji! se tudi v krščanskem sv. letu godi, ali bi se vsaj moralo goditi. — Kristijan naj bi prišel v sv. letu zopet k svoji lastnini, in to v dušnem in časnem oziru. — Sv. vera nas uči, da je vse, kar kristijan v smrtnem grehu stori, mrtvo in brez cene za nebesa. Vse zasluženje, kar bi ga imel z molitvijo, miloščinjo, postom in drugim zatajevanjem, za nebesa pridobiti, v takem stanu nič ne velja in vse to hudič, sovražnik našega zveličanja, škodoželjno odnese. Ako pa se kristijan z resnično pokoro in z vrednim prejetjem sv. zakramentov k Bogu nazaj vrne, kar se posebno lahko v svetem letu zgodi, vsa dobra dela zopet oživé in hudič, kakor nerad, jih mora zopet nazaj prinesiti. Tako pride kristijan v sv. letu zopet k svoji dušni lastnini, k svojim zaslužnim dobrim delom nazaj.

Kristijan pa bi imel v sv. letu tudi priti k svoji časni lastnini, in velikokrat tudi res pride. Ne mislim sicer, da bi zamogel to, kar je ali zavoljo nesreče ali zapravljivosti prodal, zopet nazaj dobiti; tudi ne rečem, da bi mu morali tisti, ki so po pravični poti kaj od njega kupili, v sv. letu nazaj dati, kakor je bila pri judih navada; ali to blago in premoženje, ki mu je bilo po krivici vzeto, bi imel vsak v sv. letu zopet nazaj dobiti, to se pravi, tisti, ki so mu krivico naredili, ga oškodovali in ogoljufali, bi mu morali povrniti in škodo popraviti. In to se res tudi godi povsod, kjer kristijani sv. leto prav obhajajo. Krivice se popravljajo, ukradeno ali najdeno blago se povračuje, tuje blago se lastnikom nazaj daje! In zato je res sv. leto

veselo za tega, ki je bil poškodovan, veselo za onega, ki je škodo naredil. Prvi se veseli, ker svoje blago in premoženje nazaj dobi; drugi pa se veseli, ker se težke butare in nemirne vesti znebi!

3. Tretja naredba jadovskega sv. leta je bila ta, da so bili sužnji oproščeni. Tako namreč je Bog govoril po Mozesu: *Sleherni naj se vrne k poprejšnji (svoji) rodovini!* (III. Moz. 25, 10.) Pri Judih pa tudi pri drugih starih ljudstvih je bila namreč ta navada, da je smel upnik svojega dolžnika z vso njegovo družino v sužnjost prodati, ako drugač ni mogel do svojega premoženja priti. Kakor huda je bila tudi včasih taka sužnjost, vendar pri Izraelcih ni bila tako brezupna. Tolažilo je namreč sužnjega Izraelca veselo upanje, da bo v sv. letu zopet svojo prostost dosegel in k svoji rodovini se zopet povrnil.

Enako, ljubi moji! se godi v krščanskem sv. letu, ali bi se vsaj moralo goditi. Tudi v našem sv. letu naj bi sužnji kristijan zopet dosegel svojo prostost. Pa saj dandanašnji ni več sužnjev. Res, v tem pomenu jih ni, kakor so bili v starih časih, ali je še druga in hujša sužnjost, grešna sužnjost, o kateri Kristus (pri sv. Janezu 8, 34.) govori: *Sleherni kateri greh dela, je suženj greha; suženj hudiča, bi lahko rekli! In ta grešna, hudičeva sužnjost — ali ni hujša, sramotljivša in strašnejša, kakor je bila nekedaj telesna sužnjost? — Le pogledjte ga takega reveža, ki ga hudič priklenenega ima na vrvi nečistosti, lakomnosti, nevošljivosti, požrečnosti ali sovraštva! Kako ga satan neusmiljeno vlačí po grešnem poželenji! Kako ga nadleguje noč in dan! Sužnjim so vsaj po noči mir dali, satan pa svojih sužnjih še po noči v miru ne pusti! Ali ni to žalostna sužnjost? Mislimo si pa zdaj izraelskega sužnja, kako se je veselil sv. leta, ker je vedel, da bo prostost zadobil. — Tako pa tudi ti, sužnjik greha zdaj v sv. letu lahko zopet prostost zadobiš, če le hočeš. Glej duhoven Gospodov ima oblast, te odvezati grešnih verig, tudi najmočnejših, (takih, ki jih sicer le papež in škofje odvezati morejo). Ali ne bodeš tedaj z veseljem pritekel, ali ne bodeš skrbno opravil sv. zakramentov, da zlato prostost Božjih otrok zopet zadobiš.*

Pa še drugi sužnji so, kateri v sv. letu lahko prostost zadobé. Jaz mislim duše v vicah. Tudi teh bo veliko veliko rešenih, ker vemo, da jim z odpustki lahko pomagamo. In bolje ko bomo sv. leto porabili, več ko bomo odpustkov za verne duše darovali, več jih bo tudi rešenih iz hude ječe. In kakšno veselje bo za té sužnje iz vic, kadar pridejo k gledanju Božjemu!

4. Četrta naredba judovskega sv. leta je bila ta, da so si tudi reveži opomogli. Bog je namreč po Mozesu zapovedal: *Ne se*

jajte, in kar samo od sebe raste na njivi, ne žanjite in provin vino-grada ne pobirajte. (III. Moz. 25, 11.) To namreč so smeli reveži pobirati in si tako pomagati. Lahko si mislimo, kako so se tudi reveži sv. leta veselili. — Enako, ljubi moji! je tudi v krščanskem sv. letu ali bi saj moralo biti! Tudi krščansko sv. leto je veselo za reveže. Vsako sv. leto namreč papež priporočajo in premožnejšim za pogoj sv. leta stavijo, da naj obilnišo miloščino delé in najprej revežem pomagajo. Tedaj tudi za reveže je sv. leto veselo.

Tako sem vam ob kratkem, ljubi moji! judovsko sv. leto popisal in pokazal, kako je podoba našega sv. leta. Kar se je pri Judih v časnem oziru godilo, godi se ali naj bi se godilo v krščanskem sv. letu posebno v duhovnem oziru. — Iz tega, kar ste slišali o judovskem sv. letu, lahko spoznate, kako se je vse tega leta veselilo.

Veselila se ga je zemlja, ker se je oddahnila in počivala; veselili so se zadolženi, ker so k svoji lastnini zopet nazaj prišli; veselili so se ga sužnji, ker so prostost zadobili in k svojim ljubim se vrnili; veselili so se ga reveži, ker so si opomogli in zadosti živeža dobili! Zato se je tudi sv. leto pri Judih imenovalo veselo leto ali jubilej. Enako bo sv. leto tudi za nas kristijane veselo leto, pravi jubilej, če ga hočemo prav porabiti. Vesel bo za grešnike, ker bodo sužnjosti satanove rešeni, ker bodo zasluženje dobrih del nazaj dobili; vesel bo za poškodovane, ker bodo svojo lastnino nazaj dobili in za škodljivce, ki bodo zopet mirno vest imeli; vesel bo za reveže, ki bodo več miloščine prejeli, vesel za verne duše, ki bodo iz vic rešene; vesel za nas vse, ki bomo bolj in več za svoje duše in za svoje zveličanje storili!

Kakor je pa judovsko sv. leto podoba krščanskega sv. leta, tako je obojno podoba tistega večnega jubileja, katerega svetniki v nebesih praznujejo. Tam je tisti srečni jubilej, ko ni treba nikoli ne sejati, ne žeti, ampak izvoljeni živé od drevesa življenja; tam je tisti srečni jubilej, kjer ni nobenega pomanjkanja in reve; tam je tisti veseli jubilej, kjer ni nobenega sužnja, ampak so vsi prosti in domačini, deležni večnega detinstva Božjega. Kristijani moji predragi in preljubi! zahvalimo Boga, da smo dočakali novega sv. leta, prosimo ga pa tudi za milost, da to sv. leto prav in k zveličanju porabimo. Bog daj, da bi si z letošnjim sv. letom zaslužili večni jubilej v nebesih! Amen.

Jan. Ažman.

2. Kaj dobrega stori nam sv. Duh?

Učenik sveti Duh pa, katerega bo poslal Oče v mojem imenu, on vas bo učil vse. Jan. 14, 26.

Včeraj smo slišali, kako je sv. Duh binško praznik nad aposteljne bil razlit in preišljevali smo, kako je njih srce očistil in njih um razsvetlil. Kristus, Gospod pa ni samo aposteljom, ampak vsem, ki v njega verujejo, sv. Duha obljubil, in sicer ne samo tistim, ki so takrat živeli, ampak tudi vsem, ki bodo v poznejših časih v njega verovali. Že pri sv. krstu je kristijan v prebivališče sv. Duha posvečen, dobi njegovo posvečujočo milost, ki jo zamore z molitvijo in s prejemo drugih sv. zakramentov pomnožiti, posebno z zakramentom sv. birme. Kakor je pa sv. Duh nad aposteljni velika dela storil, tako jih dela tudi nad nami, če tudi niso tako vidna in čudapolna. Premislimo danes, kaj nam stori dobrega sv. Duh in sicer:

1. kaj našemu srcu, 2. kaj našemu umu.

1. Kaj sv. Duh v človeškem srcu dela, je v sv. pismu povedano in mnogi so to že nad sabo poskusili. Človek je že po rojstvu nagnen k grehu; sam iz sebe ne more nič dobrega storiti za večno zveličanje; še celo dobre misli ne more sam iz sebe obuditi. Tej njegovi revščini pa pomaga sv. Duh. On obudi dobre misli in sklepe v njegovem srcu in mu dá moč te dobre sklepe tudi dopolniti. Na dvojni način deluje sv. Duh v naših srcih, ali z notranjim razsvitljenjem in navdajanjem, da kar naravnost sam v nas dobre misli in sklepe obuja; ali pa se v to kake druge reči posluži, n. pr. kakih bukev, kake posebne prigodbe, starišev, pridigarjev itd.

O kristijani! kolikrat smo se tega že sami lahko prepričali. Kolikrat nam pridejo tako lepe misli in svete želje, hrepenenje po čednosti in koprnenje po nebeški sreči, dobri, pobožni sklepi se nam takorekoč vsiljujejo v srcu. Od kod prihaja to? To je tiho skrivnostno delo sv. Duha! — Ti bereš v kakih dobrih bukvah in si ginjen, kaka pridiga te pretrese, ti si opominjevanje svojih starišev, svojega duhovnega pastirja, svojega spovednika ali dobrega prijatelja k srcu vzameš, od kod pride zopet to? Sv. Duh se posluži tacihi priliki, da bi tvoje sree od posvetnosti odtrgal in proti nebesom nagibal. To pride od sv. Duha. O ko bi pač človek na to pazil, kadar ga sv. Duh razsvetljuje, bi sv. Duhu tudi pokoren bil! Toda žali Bog! marsikaterim bi se lahko reklo, kakor je rekel sv. Štefan trdovratnim judom: *Vi se zmiraj zoperstavljate sv. Duhu.* — Sv. Duh je Duh ljubezni,

dolgo časa še tudi grešnika naganja in bi ga rad rešil. Zdaj obuduje pekočo vest v njem, da bi ga iz grešnega življenja prestrašil, zdaj pusti nesreče in premnoge nadloge nad njega priti, obuduje zaupanje v božjo usmiljenost v njem, in ga išče na mnoge načine privabiti in rešiti.

Poncij Lavaski je bil dolgo v strah svojim sosedom in celi Aragoniji. Leta 1134 ga prime taka groza pred božjo sodbo, da je sklenil očitno pokoro storiti, da je svoje življenje premenil in šest svojih pregrešnih tovarišev pregovoril, da so enako storili. Na evetno nedeljo se je dal z vrvojo okoli vrata na očiten kraj peljati, kjer se je neka procesija ustavila. Potem je šel na tisti kraj, kjer so duhovniki bili, pa se vrže pred škofa, mu poda pismo, v katerem so bili njegovi grehi zapisani in ga prosi, da naj dá vpričo vsega ljudstva brati. Škof ga noče osramotiti, pa spokornik le prosi, da se je slednjič moralo brati. Dokler je to trpelo, se je dal spokornik bičati in je le prosil, da bi ga hujše bili. Vsi, ki so zraven bili, so ginjenja jokali in marsikedo, ki je pri spovedi prej kaj iz napačne sramožljivosti zamolčal, se je po tem zgledu spokoril. — Zdaj vprašam, kedo je v tem velikem grešniku strah pred sodbo obudil, da je sklenil svoje življenje poboljšati in pokoro delati? Kedo mu je dal moč, da je ta sklep v dejanju spolnil? Kedo drugi, kakor sv. Duh?

Neki rokodelski učenec je prav grdo živel. Cele noči se je okoli potepal, v vsaki krčmi ga je bilo najti, le v cerkvi ga nikoli ni bilo videti. Ko nekikrat že proti jutru domu gre, je ravno ponočni čuvaj uro napovedoval in zraven še to zapel:

Vstani grešnik, čas hiti!
V grešnem spanji dost si spal,
Vzdigni se, pomisli si,
Da pred sodnikom kmal' boš stal!

Rokodelec obstoji, posluša — in besede so ga ganile. Spoznal je, kako globoko je zabredel; čutil je, da ga je Bog sam spet nazaj poklical. Solze so mu zalile oči, povzdignil je oči proti nebu in za trdno je sklenil, obrniti se od grešne poti, se poboljšati in s čistim srcem Bogu spet služiti. In z božjo pomočjo je res to tudi storil; od tega časa je čisto nov človek postal. Pridno je delal, rad v cerkev hodil in nikoli ga ni več nihče videl po noči okoli se potepati.

Pesmica ponočnega čuvaja je rokodelskega mladenča spet na pravo pot pripeljala. Pa kedo je storil, da je ta pesem ravno zdaj mladenča ganila, ko jo je poprej že gotovo večkrat slišal? Kedo je storil, da ob tem času, ko je mladenč na dom šel, je čuvaj ravno to pesmico pel in ravno na tisti cesti, kamor je mladenča njegova pot peljala? Kedo je storil, da je obstal in poslušal, da je čutil nevarnost svojega grešnega stanu? Kedo je storil, da je sklenil poboljšati se? Kedo mu je dal moč, da je ta sklep v dejanju spolnil? — Kedo drugi, kakor sv. Duh? O sv. Duh, Duh ljubezni je iskal

nésrečnega pogubljenja oteči. Pa težko je grešno življenje zapustiti, kadar v navado zaide; marsikateri spoznajo svoje pregrehe, jih obžalujejo in objokujejo, v bližnji priložnosti pa spet padejo. Pa sv. Duh je tudi Duh moči. On tudi zamore moč dati, spoznano dobro v dejanju spolniti. *Vse zamorem v tem, ki me močnega dela*, je zamogel reči sv. Pavel, ki je sam mnogo hudih skušnjav imel.

Še eno dobroto sv. Duha zamore kristijan v svojem sreju poskusiti, in ta je tolažba v vsem trpljenju. Zveličar sam ga je imenoval tolažnika. To so poskusili aposteljni, to so poskusili svetniki, ki so v svojem trpljenju notranje veselje občutili, ki vse veselje tega sveta daleč preseže, da, celo v najhujših britkostih se jim je dostikrat veselje svetilo iz obličja, in so dostikrat vesele pesmi prepevali v sredi najhujšega trpljenja. To zamore vsak kristijan poskusiti, kateri Boga in čednost ljubi. Kristijan! ohrani svoje srce greha čisto, potlej prebiva sv. Duh v tvojem srcu; in potlej naj te zadene trpljenje, kakoršno hoče, ti imaš tolažnika pri sebi in te bo čudovito tolažil, kjer te nobena človeška beseda in nobena človeška moč več potolažiti ne more. To so tedaj dobrote sv. Duha, ki so jih aposteljni v svojem sreju občutili, in ki jih tudi vsak kristijan poskusiti zamore: obudjenje dobrih misel in sklepov, moč, te dobre sklepe v dejanju spolniti, tolažba in notranji mir. Katere so pa zdaj tiste dobrote, ki jih kristijan na svojem umu od sv. Duha prejme?

2. Slišali smo včeraj, kako je sv. Duh um aposteljnov razsvetlil, kako so iz neučenih ribičev postali umni, učeni možje, iz oslepljenih judov razsvitljeni oznanovalci sv. evangelija, ki so resnice zveličanja sami na tanko razumeli, in jih tudi drugim razumljivo oznanovali in so še celo zamogli ptuje jezike govoriti. Če sv. Duh tudi ne dela pri vsakem kristijanu na tako čuden način, vendar dela na tihem, razsvetljuje s svojo notranjo lučjo um, da razume to, kar vero zadeva, da spozna svoje grehe in pripomočke in pota, po katerih zamore k večnemu zveličanju priti; on spominja človeka lepih nauk, ki jih je že zdavno pozabil, ob kratkem, vsaka dobra misel pride od sv. Duha. Zato je Jezus sv. Duha imenoval Duha resnice in prerok Izaija (11, 2—3) med darove sv. Duha prišteva tudi dar modrosti, dar vednosti. Sv. Duh razsvetljuje le v razumenje dobrih, koristnih reči. Veliko ljudi bi pač raje imelo, da bi od sv. Duha razumnost v posvetnih rečeh prejeli, da bi bili prav imenitni, bogati in časteni. Pa od sv. Duha zamorejo le stalno dobri darovi priti, darovi, ki v nebeško kraljestvo pomagajo, ne darovi, ki so od posvetnega kraljestva. Kaj nam pomaga, ljubi moji! vsa posvetna učenost, če nimamo učenosti, ki nam v zveličanje

pomaga? „Posvetna učenost“, pravi sv. Pavel, „napihuje, dela človeka napuhnjenega in prevzetnega, učenost sv. Duha pa ga dela ponižnega“. Posvetna učenost brez učenosti sv. Duha zapelje v zmoto in pregreho. To vidimo nad judovskimi velikimi duhovni in pismoučenimi. To so bili učeni ljudje, najrazumniši med vsem judovskim ljudstvom, celo sv. pismo so znali od črke do črke, in vendar je bil njih um tako oslepljen, da Mesija, ki je bil v sv. pismu tako na tanko popisano, celo nič niso spoznali, ko je na svet prišel, tako so bili oslepljeni, da so mislili, da še dobro delo storé, če Jezusa s poti spravijo, ko so vendar najbolj navadni ljudje, ki so dobro voljo imeli, in so se od sv. Duha voditi dali, Jezusa in njegove božje nauke spoznali, so v njega verovali in so v ti veri večno zveličanje dosegli. — Učenost sv. Duha je vsa druga, kakor posvetna učenost. Ona je polna moči in pelje v življenje. Kdor to učenost sv. Duha ima, vso posvetno učenost osramoti.

Ta dar sv. Duha je imela sv. devica Katarina. Ta devica je živela v četrtem stoletji v egiptovski Aleksandriji. Cesar Maksimin jo je zavoljo krščanske vere pred sé poklical. Ona je pa tako razumno in zgovorno dokazovala, da je krščanska vera k zveličanju potrebna, da je cesar petdeset najslavnejših modrijanov poklical, naj bi jo prepričali, da njena ne velja. Modrijani so tedaj sv. Katarino pregovarjali, da naj malikom daruje. Sv. devica pak jim je krščansko vero tako modro, srčno in ljubeznjivo priporočevala in resnico, da je en sam Bog, tako jasno dokazovala, da so prazno vero popustili in iz ljubezni do Jezusa ž njo vred smrt pretrpeli. — Tako bi se dalo še več izgledov povedati, kako je sv. Duh um ljudi prav posebno razsvetlil v razumljenje božjih reči.

O kako revna stvar je človek, brez sv. Duha, kako oslepljen na svojem umu, kako neutolažljiv in nemiren v svojem srcu, kako spriden v svojih mislih, kako spremenljiv v svojih sklepih, kako spačen v svojem dejanji! Le milost sv. Duha zamore njegov um razsvetliti, njegovo srce resnično potolažiti; ga sama zamore k spoznanju dobrega pripeljati in ga potrditi, da dobro tudi stori! Zato, ljubi moji! pri sv. Duhu iščite pomoči, molite in častite posebno pogostoma tretjo božjo osebo sv. Duha in tudi svoje otroke zgodaj k temu opominjajte. Od njega pride vsak dober dar. On bodi in ostani s svojo milostjo pri nas! Amen.

Matija Torkar.

Praznik presv. Trojice.

I. Solnce na podnebji je neka podoba nevidnega Boga.

Učite vse narode in krščujte jih v
imenu Očeta in Sina in svetega Duha.
Mat. 28, 19.

Dokončani so Gospodovi prazniki pričujočega cerkvenega leta, kateri nam zvrstoma v spomin kličejo najimenitniše in največe dobrote, s katerimi nas sleherna božja oseba želi obogatiti, osrečiti in večno oblažiti. Božični prazniki z adventom nam kažejo ljubezen Boga Očeta, kateri je tako svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da kedorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje. Velikonočni prazniki s štiridesetdnevnim postom nam skazujejo ljubezen Boga Sina, kateri je sam sebe v dar prinesel, da nas je opral v svoji krvi naših grehov in nam pravico do nebes zadobil. Binkoštni prazniki pa nam oznanujejo ljubezen sv. Duha, kateri je s svojimi mnogovrstnimi darovi svet prestvaril, nas pa s svojo milostjo posvetil in prerodil.

Danes pa, ob sklepu Gospodovih praznikov nas sv. katoliška cerkev takorekoč postavi pred preveličastno skrivnost te trojne neskončne ljubezni zedinjene v edinstvo božje nature, da bi njemu, iz katerega in po katerem in v katerem je vse, kar imamo in smo, opravili dar vere, upanja, ljubezni, molitve in zlasti hvaležnosti. Kaj pa, da bi se naša srca v posvečevanji današnjega velicega praznika morala takorekoč razstopiti, ko bi mi Boga že od obličja do obličja videli. Ali kaj, ker ga po besedah sv. Pavla vidimo le skozi zrkalo kakor v megli, zato so vsa ta darila naša le nepopolna! — Ker pa nam na zemlji ni pripuščeno gledati Boga trojedinega, kakor je sam na sebi, smo ga dolžni saj k vnemi svojega srca v zrkalu božje besede, in v podobah in primerah iskati. Izmed mnogo družih podob in primer, ki nam bistvo božje močno pojasnujejo, se mi nekako še najprimernejše zdi solnce na nebu. Zato vam hočem danes nekoliko pojasniti: kako je solnce na nebu podoba nevidnega Boga.

1. Mogočno jutraj izhaja prijazno solnce iz-za gore po lepem višnjevem oboku podnebja, in hitro prežene črno temo s površja zemlje. Kakor mogočni kralj v svojem tihem veličastvu na nebu go-spoduje, prijazno pa od ondot svojo veselo svetlobo, svojo dobtrotno toploto razpušča, in s temi darovi daje življenje in rast brezštevilmim

stvarjem. Solnce svoje žarke izliva nad nedolžne cvetlice in nad bo-deče trnje; nad krotke golobe in nad zgrabljive jastrobe; nad čiste ribice po vodah in nad strupene kače po mlakužah in pečevji; nad priljudna jagnjeta in nad divjo zver po gozdih, ter nad ljudi dobre in hude.

Ali ne ogledaš v tem podobo Božjo. Bog, ki je od vekomaj sam v sebi, v svoji nevstvarjeni svitlobi prebival, je s časom vstvaril nebo in zemljo. Od tega jutra vesoljnega sveta razpušča žarke svojega spoznanja po nezmernih prostorih nebeških med angelje in po zemlji na vse kraje med ljudstva vseh časov; razpušča svoje žarke nad dobre in hudobne, nad pravične in krivične. Pač se sme razumeti tudi v duhovnem pomenu Jezusova beseda: *Oče nebeški daje svojemu solncu sijati nad dobre in hudobne, in da dežiti* (svoje milosti in dobrote) *na pravične in krivične.* (Mat. 5, 45.)

2. Solnce ima svoj veličastni sedež na podnebjju med vrstami brezštevilnih zvezd, pred katerega svitlobo vse takorekoč svoje običje zagrinajo, svojo svitlobo prikrivajo. Pa vendar to veličastno solnce vsako še tako majhno cvetlico na zemlji s svojo ljubeznijo obiše, jo kakor z materno ljubeznijo obsvitljuje, greje, z lepimi barvami oblači, in k popolnosti razvija; vsako tako skrbno obdaja, kakor bi imelo le za-njo samo skrbeti.

Ljubi Bog je nekedaj Joba vprašal: *Kje si še bil, ko so mene jutranje zvezde enoglasno hvalile in so vsi otroci Božji prepevali?* (Job. 38, 7.) Pač res: Kakor solnce na nebu, je Gospod s svojim veličastvom med vrstami svojih brezštevilnih angeljev. Vsi iz ponižnosti pred njegovo neskončno svitlostjo takorekoč svoje obličje zakrivajo, in ga v presladkem zveličanju enoglasno hvalijo ter mu čast prepevajo. Poslušaj pa in strmi: Kakor solnce vsako cvetlico po polju s svojo prijazno svitlobo obiše, tako tudi ljubi Bog iz svojega visokega veličastva nas na zemlji noč in dan s svojo dobroto, ljubeznijo, previdnostjo obdaja, in nobeden ni tako zanikaren, da bi ga zgrešil; vsakega posebej vodi, ravno kakor bi le njega samega imel oskrbovati. On sam, *ki si je v nebesih svoj sedež postavil* (v sredi veličastnih angeljskih zvezd) *in čigar kraljestvo gospoduje čez vse* (Ps. 102, 19.), slehernemu izmed nas tako prijazno, tako po materno ljubeznjivo govori: *Ali more žena pozabiti svoje dete, da bi se ne usmilila sinu svojega telesa? In ko bi ga ravno ona pozabila, vendar jaz ne bom tebe pozabil.* (Iz. 49, 15.)

O mazilo za naše pozemeljsko popotovanje, zraven pa močna obramba, da saj tako veličastnega in vendar tako ljubega Boga z nobenim grehom ne žalimo!

3. Dalje: Kedo premore milijone in milijone drobnih rosnih kapljic spomladanskega jutra prešteti, ki se po rastlinah zibljejo; solnce pa v vsako kapljico svojo prelepo svitlobo vtisne, če se le od rastline ne odtrga in v umazani prsti ne zgubi. In vendar solnce pri tem od svoje svitlobe nič ne odda. Kedo pa premore vse milijone in milijone vseh zveličanih duhov in vseh pravičnih duš prešteti? Vendar je v vse te z milostjo božjo obdarovane srečne duše svitloba božjega nestvarjenega veličastva vtisnena, pa božje veličastvo po tej podelitvi ni nič prikrajšano.

O ljubi farmani! držite se zvesto debela Jezusovega sv. križa z vero, upanjem, ljubeznijo, tudi v vaše duše se bo vtisnila podoba in svetličnost solnca pravice; kakor hitro bi pa iz te višave vere, upanja, ljubezni vaša srca v zemeljsko blato posvetnosti kanila, bi vam ta svitloba v močvirji grešnih strasti nič ne koristila.

4. Dokler črna noč, dokler gosta tema zemljo obdaja, je vsa lepota in grdobija očem zakrita in če se kaj posveti, je le kaka ostudna mlaka, ali kaki malopriden trohljen les. Toda solnce o svojem vzhodu vse v pravi resnični veljavi odkaže, odgrne lepoto in grdobijo vsake reči tako, kakor je.

Tudi v noči, v temi tega sveta je vse skrito, ne razloči se lahko dobro in slabo srce, pravo in napačno življenje; veliko več se še le kaka mlaka napuha in ošabnosti, lakomnosti in krivičnega bogastva, nečistosti in nesramnosti neke svitlobe lasti, kakor bi bila le slabost ali čednost. Ali kadar bo solce pravice izšlo k sodbi, takrat bo odkazalo vsako čednost v njeni lepoti, vsako pregreho v njeni grdobiji, takrat bo vsa zemeljska bliščoba pred to svitlobo ugasnila, kakor pravi sv. Pavel: *Ne sodite tedaj pred časom, dokler Gospod ne pride, kateri bo razsvetlil, kar je v temi skritega in bo misli src razodel; in takrat bo vsak hvalo od Boga imel.* (I. Kor. 4, 5.)

5. Vsegamogočni Gospod, stvarnik in uredovalec vseh stvari, kako čudapolno podobo tvojega nezapopadljivega trojedinega veličastva nam zopet še stvarjeno solnce kaže! Zakaj le pri njegovi luči ogledamo mi luč, in po enakem je o tebi rečeno: *V tvoji luči bomo mi luč gledali.* Samo da na solneu gledamo le vstvarjeno, akoravno prijetno in veselo luč, pri tvoji luči pa bomo gledali nebeško, neskončno, zveličalno luč spoznanja, lepote, ljubezni in neizrekljivega blagra, katera si ti sam, o večna ljubezen!

Tudi vstvarjeni izvir svetlobe, ki si ga nam v podobo samega sebe na višavo podnebja postavil tri različne reči v čudapolno edinost združuje: luč, bliščobo in ogenj. Zakaj če imajo ravno v ti edinosti

vse te tri reči le eno bitje, so vendar med seboj različne, tako da je luč nekaj družega, blišoba, ki se iz luči izliva, nekaj družega in ogenj, ki se iz obojega izhaja in oboje v edinost druží, zopet nekaj družega. Čegavo oko ne gleda nad tem čudapolne podobe tvoje božje Trojice, o edini Gospod! Kedo ne ogleda tebe Očeta luči, ki si rekel: *Bodi luč in luč je bila*; tebe edinorojenega Sina, luč od luči, bliščobo tvojega veličastva in tebe Duha svetega, iz obeh izhajoči ogenj, ki si se nad učenci v ognjenih podobah prikazal? — Že učeni Tertulijan je rekel, da je solnce podoba presv. Trojice. *Le eno solnce*, pravi, *pa v njem natanko razločujemo tri reči: solnce samo, ki daje žarke; svitile žarke, ki od solnca izhajajo in gorkoto, ki od solnca in svitlih žarkov prihaja.*

6. Pa kaj še rečem? Motno, bolno oko pri čisti ali jasni solnčni svetlobi še oslepi, pri kateri je zdravo oko še le okrepečano; taka je z zmotljenim predrznežem, kateri hoče božje skrivnosti s svojo kratko pametjo pretehtovati, kakor govori sv. Duh: *Kdor veličastvo preiskuje, ga častiljivost potare.* (Preg. 25, 27.) Ker mi še s pozemeljskim prahom ogrneni nismo premogli božje svetličnosti v prvotni lepoti gledati, se je božja neskončna modrost usmilila in je nam poslala Edinorojenega, to „luč sveta“, to „solnce pravice“, da bi vsim slepim oči odklenil, in pregledati dal. Toda otroci teme, ki so od začetka bolj ljubili temo, kot luč in niso hotli te skrivnosti božjega usmiljenja ne sprejeti, ne verovati, so Kralja vse časti zavrgli, rekoč: *Nočemo, da bi tu kraljeval čez nas.* In ker se je hudobija narasla, je ljubezen njih veliko omrznila.

7. Še več: Najdejo se brezumni ljudje, kateri se nad solncem jezé, kadar jih pripeka brez ozira na toliko dobrot, ki jih po njem prejemamo: toda solnce vkljub temu ne prejenja svetiti, in še svoje zaničevalce razsvetljuje in greje.

Ali se ne godi enako tudi s solncem večne svetosti? Sovražniki sv. cerkve, sužnji greha in hudobije brusijo dostikrat svoje malopridne jezike zoper vero, zoper božje nauke, od kodar so že toliko dobrot prejeli, in jih še prejemajo. To pa delajo zato, ker jim vera buđi vest, ker jih solnce sv. evangelija v vest peče. Pa njih nespametni glas vendar ne premore ustaviti tega duhovnega solnca, katero bo svetilo do konca sveta, in bo sebi zveste duše razsvitljevalo, gredo, potrjevalo in v srečno večnost vodilo.

8. Zdaj pa še eno: Pomislimo, kaj bi bilo, ko bi solnčna luč na podnebji ugasnila? Ali ne bi vse otrpnilo, vse življenje zginilo, vse mrtvaško postalo spremenjeno?

Enako se godi posameznim ljudem in celim narodom, enako v času in v večnosti, kadar luč spoznanja Božjega, luč vere ugasne. Odvzemi posamezni duši vero, in taki človek se nekako zgubljen kot nekedar Kajn od Boga odločen po svetu klati, brez miru, brez veselja, brez tolažbe v življenju, v pekoči britkosti, ki je predposkušnja pekla na zadnjo uro. Odvzemi celemu ljudstvu to nebeško luč vere, ali Kristusa, in vse zveze med ljudmi se bodo raztrgale; ne bo več ne resnice, ne pravice, ne usmiljenja, ne ljubezni, ne zvestobe, ne pokorščine, ne tolažbe, ne pomoči. Vse bi se svojim strastim udalo, vse bi v neznano zmedo zašlo, vse bi se vkup sesulo, kakor je rečeno: *In vetrovi so pihali in so se uprli v tisto hišo (na pesek zidano) in je padla, in njena podrtija je bila velika.* (Mat. 7, 27.)

Oh kaj naj pa še le rečem od dežele tiste nesrečne večnosti, kateri je Jezus Kristus, solnce pravice, za vselej odvzeto, odvzeto pa z njim vse usmiljenje, vse upanje, vse veselje, vsa tolažba, vsa pomoč! Oh, kakšna gosta tema, kakšna črna noč, kako otrpnenje, kaka mrtvaška pustota, obupna zapuščenost tam gospodari, do kamor nikdar več le eni solnčni žarek ne prisveti!

Naj nas toraj vsak dan vidno solnce na podnebji opomni na nevidno solnce v nebesih, od katerega dobroto na dobroto, milost za milostjo prejemamo. Naj nas ta pogostni spomin ogreva in oživlja v nas vero, upanje, ljubezen in druge krščanske čednosti. Zlasti pa naj v nas obuja srčno hvaležnost. O bodimo hvaležni za vse dobrote, ki nam prihajajo po vstvarjenem solncu, a še bolj za one, ki jih naša duša sprejema od božjega Solncea presv. Trojice: Solnce, ki razsvetljuje dan, naj pa tudi ponavlja dobrotno opominjevanje sv. Pavla: *Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevoščljivosti, ampak oblecite Gospoda Jezusa Kristusa.* (Rim. 13, 13.) Amen.

† Šim. Vilfan.

2. Čast bodi Očetu in Sinu itd.

Vvod. Praznik presv. Trojice bi se moral z največjo slovesnostjo praznovati, ker je največji praznik, takorekoč podlaga vsim drugim praznikom. Pa sv. cerkev ga praznuje z neko skrivnostno in priprosto tihoto, ker ga ne moremo obhajati s toliko častjo, kakor zasluži. Enako velja tudi o molitvi, katero je sv. cerkev posebej vpeljala v

počeščenje presv. Trojice. Čisto priprosta in kratka je ta molitev, pa kako veličastna! Čast bodi Očetu in Sinu in sv. Duhu; kakor je bilo v začetku in zdaj in zmiraj in na veke.

Izpeljava. Iz več ozirov je imenitna in premisljiva vredna kratka molitev: „Čast bodi Očetu itd.“

1. Najprej po svojem pomenu. „Čast bodi“, pravimo, brez vsakega drugega pridevka, ter s tem naznanjamo vso čast, kakor si jo le v največi meri moremo misliti, kolikor je le zmorejo vse stvari v nebesih in na zemlji, želimo skazati trojedinemu Bogu. In sicer enaka čast gre Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu. — „Kakor je bilo v začetku“, ko je vstvaril nebo in zemljo, ter so ga *jutranje zvezde ob enem molile in so vsi otroci Božji prepevali.* (Job. 38, 7.) V začetku so ga slavili angeli, ker so se ponižno zanj odločili in mu za večno posvetili ljubezen in zvestobo; potlej sta ga častila prva človeka, ker sta ga v rajski nedolžnosti ljubila *iz čistega srca, in dobre vesti, in nehinavske vere.* (I. Tim. 1, 5.) — „In zdaj“, naj bi ga tudi mi tako popolnoma s toliko ljubeznijo in udanostjo častili in molili; — „in zmiraj“, dokler svet stoji, — „in na veke“ naj se razlega njegova slava. Ob enem kaže ta starodavna molitev tudi vero v trojedinega Boga, kakor je bila od nekdaj utrjena v srcih vseh pobožnih kristijanov.

2. Imenitna je ta kratka pa veličastna molitev dalje zato, ker je ena najstarejših. V navadi je bila, četudi v nekoliko drugačnih in krajših besedah, že v prvih stoletjih krščanstva. Že v popisu mučeništva sv. Ignacija se bere: *Končal je svoj tek v Kristusu Jezusu, Gospodu našem, po katerem in s katerim bodi s sv. Duhom vred čast in moč na veke. Amen.* — S posebno pobožnostjo je Simon Stilit vsako uro ponavljal: „Čast bodi Očetu itd.“ — Častiti Beda, slaven po učenosti in pobožnosti, je presv. Trojico vsak dan mnogo-krat počastil s to molitvijo, in če se je po noči zbudil, je bila njegova prva beseda: „Čast bodi Očetu itd.“ In ko je umiral, se je še ž njo poslovil od sveta ter se je preselil v rajsko srečo k presv. Trojici, ki jo je na zemlji tolikanj goreče častil.

3. Tudi v današnjem času se ta prelepa hvalnica gostokrat ponavlja pri javni službi božji in v domačih pobožnostih. Mašnik jo zopet in zopet ponavlja pri sv. maši in svojih zasebnih molitvah. Posamezni psalmi v duhovskih molitvah se redno končujejo z besedami: „Čast bodi Očetu itd.“ In tudi vi imate navado ob koncu svojih molitev pristavljati ravno ta sklep in v sv. rožnivenecu se vrstuje pred vsakim očenašem ta prelepa hvalnica presv. Trojice.

Konec. Prizadevajmo si toraj, s premislikom in s pobožnostjo izgovarjati te svete besede. Jako je priporočati, da ž njimi mnogokrat tudi med dnevom počastimo presv. Trojico in vse svoje dejanje in nehanje gostokrat darujemo trojedinemu Bogu . . .

Praznik presv. rešnjega Telesa.

Predpodohe presv. rešnjega Telesa.

Ta je kruh, kateri je iz nebes prišel,
ne kakor so jedli vaši očetje mano, in
so umrli. Kdor je ta kruh, bo živel
vekomaj! Jan. 6, 59.

Eden najlepših praznikov Gospodovih je praznik presv. rešnjega Telesa. Med vsemi zapovedanimi prazniki Gospodovimi je bil ta praznik postavljen najpozneje. Ta praznik sv. cerkev prav za prav obhaja vsak dan, ker pri sv. maši njeni posvečeni mašniki delajo ravno to, kar je Jezus storil pri zadnji večerji, ter spreminjajo kruh v pravo živo telo in vino v pravo živo kri Jezusovo. Posebno bi bil veliki četrtek za obhajanje tega praznika najbolj pripraven, ker je Jezus ravno ta dan postavil zakrament sv. rešnjega Telesa. Sv. cerkev res tudi že od aposteljskih časov na veliki četrtek obhaja spomin na to, da je Jezus ta dan postavil najsvetejši zakrament altarja. Ker pa veliki četrtek, ki je ravno preddan spomina Jezusove smrti v srce bogoljubnega kristijana čistega veselja ne dopušča, prestavila je sv. cerkev veseli spomin neizrekljive ljubezni Jezusove, ki nam jo skazuje v zakramentu sv. rešnjega Telesa, na četrtek po prazniku presv. Trojice, tedaj v dobo, ob kateri je v omlajeni naravi oživela lepota in radost, in vrtovi in travniki pisanih cvetlic, gojzdi pa zelenja ponujajo zadosti, da zamoremo praznično obhajati praznik presv. rešnjega Telesa. In zares z največjo slovesnostjo praznuje sv. cerkev prevzvišeni današnji praznik. Že od jutrnega svita leti po svetu gromečega strelú glas in kliče krščanske duše, da bi šle kakor evangeljske device svojemu nebeškemu ženinu naproti. Glasni glasovi zvonov vabijo verne kristijane hiteti v cerkev počastit Jezusa, kateri tu živi v zakramentu sv. rešnjega Telesa, kakor učenik med učenci, kakor oče pri svojih otrocih, kakor pastir pri ljubljenih ovčicah. Po slovesni sv. maši se sv. rešnje Telo med veselim petjem, med slovesnim

zvonjenjem nese iz cerkve, verno ljudstvo ga spremlja, kdorkoli more od doma, hoče pričujoč biti pri tej veseli slovesnosti. Kodar procesija gre, je pot s cveticami potresena, ob hišah in cestah so postavljena majhna zelena drevesca ali veje, na olepšanih oknih pa sveče goré. Kakor drugi imenitnejši prazniki ima tudi ta veseli praznik osmino, v kateri je vsak dan sv. maša pred izpostavljenim presv. rešnjim Telesom. Namen in želja sv. cerkve je, svoje verne spodbuditi, da bi Jezusa zlasti v tem času obiskovali in molili v presv. zakramentu, da bi mu bili hvaležni za to neizrekljivo ljubezen, ker hoče v tej presv. skrivnosti med nami vedno ostati, za nas se darovati in se nam v dušni živež dajati. Gledé na milosti in dobrote, ki nam jih deli presv. rešnje Telo, pravi sv. Avguštin: *Smem reči, da Bog, akoravno je vsegamogočen, nam vendar kaj več dati ni mogel, čeravno je najmodrejši, nam kaj večega dati ni vedel, in dasiravno je najbogatejši, nam kaj več dati ni imel.* In kakor solnce predno ob vzhodu razlije svojo svetlobo in toploto po božjem stvarstvu, pošilja pred seboj mile svoje žarke, tako je tudi Bog kazal v podobah skrivnost sv. rešnjega Telesa, predno je prišel na svet Kristus, solnce pravice, ki je v tem presv. zakramentu zares, resnično in bistveno pričujoč.

Preljubi! Vašo vero v pričujočnost Jezusovo v presv. rešnjem Telesu utrditi in ljubezen do tega sv. zakramenta pomnožiti, bodem danes govoril o predpodobah sv. rešnjega Telesa.

I.

Prva predpodoba sv. rešnjega Telesa je bila daritev Melkizedekova. O tem nam pripoveduje sv. pismo: Ko se je bil miroljubni Abraham zarad prepira, ki se je pričel med pastirji njegovimi in Lotovimi za boljše pašnike, ločil od Lota, si je ta izvolil lepo, vlažno okrajino ob Jordanu, Lot je prebival v Sodomi, Abraham pa je stanoval v dolini Mambre pri Hebronu. Čez nekoliko časa se prigodi, da štirje tuji kralji prideró v deželo. Mesti Sodomo in Gomoro poropajo in tudi Lota z vsem njegovim premoženjem odpeljejo. Ko Abraham sliši, da je Lot vjet, urno 318 hlapcev zbere, jo udere za njimi, plane po noči na-nje, jih premaga, jim vzame ves rop, in reši tudi Lota z njegovim premoženjem. Ko se vrne iz boja, prideta mu naproti Melkizedek, Salemski kralj in kralj Sodomljanski. Melkizedek za Abrahamu in njegove hlapce Bogu kruha in vina v dar prinese, zakaj on je bil tudi duhoven Najvišega.

V tej zgodbi vidimo lepo predpodobo presv. rešnjega Telesa. Že Melkizedek sam je podoba Kristusova, kateri je pričujoč kakor

pravi Bog in človek v presv. rešnjem Telesu. Melkizedek je bil kralj in duhoven ob enem, kakor nam sv. pismo to določeno pové. Oboje, kralj in duhoven je tudi Jezus Kristus. On je v resnici kralj: že modri iz Jutrovega imenovali so ga kralja (Mat. 2, 2); judovsko ljudstvo ga je imenovalo kralja (Mat. 27, 37). Pilat je dal napis nad križ Jezusov, v katerem ga imenuje kralja (Jan. 19, 19). Kraljestvo njegovo na zemlji je sv. cerkev, *ki jo je pridobil s svojo krevjo* (Dj. ap. 20, 28). Njegovo žezlo (kraljeva palica) seže tudi v nebesa, *ker dana mu je vsa oblast v nebesih in na zemlji* (Mat. 28, 18). Zato ga imenuje sv. Janez *kralja kraljev in Gospoda gospodovalcev* (Raz. 19, 16.), sv. apostelj Pavel (I. Tim. 1, 17). *Kralja večnosti, neumrljivega.*

Jezus, priučoč v sv. rešnjem Telesu, je kakor kralj Melkizedek, kralj mirú. Mir so oznanovali angeli ob njegovem rojstvu, mir je on voščil svojim apostelnom prikazavši se jim po vstajenji, mir jim je zapuščal, ko je od njih slovo jemal, mir je prinesel vesoljnemu svetu, ker je človeški rod odrešil in z Bogom spravil. Zato piše o njem sv. apostelj Pavel Efežanom (2, 17): *In ko je prišel, je oznanoval mir vam, kateri ste bili daleč (ajdom), in mir njim, kateri so bili blizo (judom), ker po njem imava oba v enem Duhu pristop k Očetu.*

Kristus v presv. rešnjem Telesu priučoč je pa tudi duhoven, in sicer veliki duhoven nove zaveze. Že David je prerokoval o njem: *Ti si duhoven po Melkizedekovem redu* (Ps. 109, 4). Svojo duhovsko službo je opravljal na gori Kalvariji viseč na sv. Križu v neznanih bolečinah, s svojo neskončno drago daritvijo pa je odrešil vesoljni svet. Nevidoma pa opravlja svojo višiduhovsko službo pri daritvi sv. maše, kjer se pod podobami kruha in vina svojemu nebeškemu Očetu po mašnikovih rokah nekrvavo daruje. Tako vidimo že v Melkizedeku predpodobo Kristusovo, ki je v presv. rešnjem Telesu priučoč.

Ozrmo se še na daritev samo, katero je prinesel Melkizedek, in zopet vidimo v nji predpodobo sv. rešnjega Telesa. Melkizedek je prinesel v dar kruh in vino. V celem sv. pismu nikjer ne beremo, da bi bil kdo drug daroval kruh in vino, kakor Melkizedek. Kruh in vino je tudi Kristus vzel, ko je pri zadnji večerji postavil zakrament presv. rešnjega Telesa. *„Kadar so pa večerjali, je vzel Jezus kruh, in ga je posvetil, in razlomil, ter dal svojim učencem, in je rekel: „Vzemite in jejte, to je moje telo,“ tako se bere v evangelji svetega Matevža (26, 26). Vzel je tudi kelih z vinom, rekoč: „Pijte iz njega vsi. Zakaj to je moja kri nove zaveze“ (Mat. 26, 27—).* V podobah

kruha in vina se je že svojemu nebeškemu Očetu daroval pri zadnji večerji; zapustil pa je tudi svojim apostelnom in njihovim naslednikom čudovito oblast, spreminjati ravno tako, kakor on sam, kruh in vino v njegovo živo telo in kri, da bi se opravljala ta daritev do konca sveta v znamenje neskončne njegove ljubezni do nas in v zveličanje naše. Lehko tedaj spoznamo v daritvi Melkizedekovi predpodobo svetega rešnjega Telesa.

II.

Lepa predpoda sv. rešnjega Telesa je velikonočno jagnje Izraelcev. Dolgo je zdihovalo ljudstvo božje v sužnosti Egiptovski. Ali Gospod je videl revo svojega ljudstva v Egiptu; sklenil je rešiti ga iz rok Egipčanov in peljati ga iz te dežele v dobro in prostorno deželo, po kateri se cedi med in mleko. Obudil je Mojzesa vojvodo svojemu ljudstvu, poslal ga k Faraonu, da bi izpustil Izraelce. Ali Faraon Izraelcev ne izpusti, temuč jih še huje stiska. Kralja nagniti, da bi izpustil Izraelce, pošlje Bog več strašnih stisk, velikih nesreč čez Egipčane, ali Faraon ostane trdovraten in božjega ljudstva ne izpusti. Zdaj Mojzes napové Egipčanom zadnjo, pa najhujšo kazen, rekoč: „Čez malo dni bo umrl vsak prvorojenec v Egiptu, od prvorojenca Faraona, kateri na kraljevem stolu sedi, do prvorojene deklice, katera je v mlinu. Tedaj nas bote milo prosili, da bi šli od tod.“ Izraelcem pa ukaže Mojzes: „Štirinajsti dan tega meseca na večer zakolji sleherni hišni gospodar jagnje brez madeža, toda kosti naj mu nobeden ne zlomi; z njegovo krvjo pomažite oba podboja in naddurje tistih hiš, v katerih ga boste jedli. Tisto noč jejte njegovo meso pečeno, in pa opresni kruh. Svoje ledje prepašite, čevlje imejte na nogah, palice držite v rokah. Tisto noč namreč bo Gospod pobil vse prvorojeno v Egiptovski deželi; ko bo videl pa kri na vaših hišah, pojde memo vas, in peljal vas bo iz Egipta.“ — Izraelci storé, kar jim je Gospod po Mojzesu ukazal. Odločeni dan o polnoči je Gospod pomoril vse prvorojeno po Egiptu, od prvorojenega sina Faraonovega, do prvorojenca kake sužnje. Zavaljo tega vstane veliko vpitje po vsem Egiptu, ker ni bilo hiše, v kateri bi ne bilo mrliča. In Faraon zdaj izpusti Izraelce iz Egipta. V spomin rešitve iz te egiptovske sužnosti, so Izraelci na božje povelje vsako leto obhajali velikonočni praznik, ob katerem je moral sleherni gospodar jagnje zaklati in s svojo družino povžiti ga. Z največjo natančnostjo so Izraelci vsako leto splovali to zapoved in tudi Jezus sam je na večer pred svojo smrtjo z aposteljni jedel velikonočno jagnje.

Velikonočno jagnje bilo je lepa predpodoba sv. rešnjega Telesa. Izraelci so jedli jagnje; kako pomenljivo je to za nas. Tudi Jezus, ki je v presv. rešnjem Telesu resnično pričujoč, je večkrat jagnje imenovan. Prerok Izaija (3, 7.), govoreč o njegovem trpljenji, pravi: *Kakor ovca je peljan v zaklanje, in kakor jagnje, ki molči pred njim, ki ga striže, in ne odpre svojih ust.* Sv. Janez Krstnik pravi nanj kazaje: *Glejte, jagnje božje.* (Jan. 1, 29.) Sv. apostelj Peter, govoreč o ceni za naše odrešenje, pravi: *Veste, da niste s strohljivimi rečmi, z zlatom in srebrom rešeni, ampak z drago krvjo Kristusa, kakor neomadežanega in nedolžnega Jagnjeta.* (I. 1, 18.) — Jagnje, ki so ga jedli Izraelci, je moralo biti brez madeža. To kaže na neskončno svetost njega, ki je v sv. rešnjem Telesu resnično pričujoč, na Kristusa, kateri je, kakor piše sv. apostelj Pavel, *svet, nedolžen, neomadežan, odločen od grešnikov, in višji, ko so nebesa.* (Hebr. 7, 26.)

Pomenljiva je bila tudi priprava velikonočnega jagnjeta — nobena kost se mu ni smela zlomiti. Tudi Jezusu, ki je v zakramentu sv. rešnjega Telesa pričujoč, se ni na križu umrlemu nobena kost zlomila, temuč le njegovo srce je bilo s sulico prebodeno. Na dalje je moralo jagnje na ognji pečeno biti; tudi v sv. rešnjem Telesu gori ogenj ljubezni Jezusove do nas, da bi nas k nasprotni ljubezni vnel, kedar se bližamo k božji mizi. Izraelci so jedli jagnje za na pot pripravljene, kar nas spominja, da je sv. rešnje Telo zares naš dušni živež in posebno dober pripomoček pobožnega življenja. Imeli so v prigrizek neko grenko zelišče, nam v opominj, da tudi mi moramo le s skesanim in potrjim srcem zavživati presveto Telo Gospodovo. In koliko moč je imelo velikonočno jagnje Izraelcev. Kjerkoli so bila vrata ž njegovo krvjo pomazana in so ga vživali, je angelj smrti memo šel in ko je bilo po vsem Egiptu brezštevilo mrtvih ter se je jok in stok povsodi slišal, prizanesel je Bog Izraelcem popolnoma, da še pes ni zalajal. S tem je jasno naznanjena moč, ki jo sv. rešnje Telo njim deli, kateri ga vredno prejmejo: posvečujočo milost nam pomnoži, očisti nas malih grehov, hudo nagnenje nam pomanjša, nas v dobrem potrdi in nam daje zastavo večnega življenja in častitljivega prihodnjega vstajenja!

III.

Tretja predpodoba presv. rešnjega Telesa je mana v puščavi. Ko so bili Izraelci unkraj rudečega morja, se vzdignejo in pridejo v puščavo, kjer niso imeli nič jesti. Začno toraj godrnjati in pravijo: »O, ko bi bili umrli v egiptovski deželi! Tam se nam je dobro

godilo, ko smo pri loncih polnih mesa sedeli, in kruha do sitega jeli. Zakaj sta nas pripeljala v to puščavo, pomorit vso množico z lakoto! "Gospod dobrotljivi je imel ž njimi usmiljenje in je rekel Mojzesu: *Slišal sem godrnanje Izraelovih otrok, reci jim: Na večer boste meso jedli in zjutraj s kruhom nasiteni, in spoznali bote, da sem jaz Gospod vaš Bog.* In glej, zvečer prileti toliko prepelice, da so pokrile tla vsega taborišča. Zjutraj pa, ko rose več ni bilo, je bila puščava pokrita z drobnim zrnjem, kakor s slano. Neizrečeno se začudijo Izraelci, ko to vidijo in se povprašujejo: „Kaj je to?“ Mojzes jim reče: „To je kruh, ki vam ga je Gospod dal jesti, vsak si ga naberi kolikor potrebuje za živž.“ Veseli začno nabirati, slast tega zrnja se jim zdi, kakor medene potice. S tem kruhom, ki so ga mana imenovali, jih je Bog živil 40 let, dokler niso prišli do meje Kanaanske dežele.

Tudi mana je kaj lepa predpoda presv. rešnjega Telesa. Mana je padala z neba. *Glej dežil vam bom kruha spod neba,* je rekel Bog Mojzesu (II. 16, 4.) Tudi presv. rešnje Telo je prečudna nebeška skrivnost, svet te prečudovite hrane ni mogel dati, iz nebes je prišla, kakor je Kristus rekel: *Ta je kruh, kateri je iz nebes prišel.* Mana je padala ponoči, tudi zakrament sv. rešnjega Telesa zakriva se v prečudno skrivnost, katere naša pamet čisto razumeti ne more. Mano je vživalo le izvoljeno izraelsko ljudstvo, sv. rešnje Telo zapustil je Jezus le svojim ovčicam, le svoji cerkvi, katera ima prave naslednike aposteljnov za škofo, kateri mašnikom ob posvečevanju dajo oblast kruh in vino v Jezusovo presv. Telo in Kri spremenjevati. Judje, neverniki in krivoverci tega neizrekljivega zaklada nimajo. Mana je bila bela in nje okus medu podoben. Tudi presv. rešnje Telo se nam kaže v beli podobi kruha, ki pomeni svetost Zveličarjevo in okusa tega presv. zakramenta, ki ga duša v vrednem sv. obhajilu vživa, noben človeški jezik dopovedati ni v stanu. Mano so vživali Izraelci na svojem popotovanju skozi puščavo, zakrament sv. rešnjega Telesa pa je duhovna hrana, je dušni živž vernim kristijanom, kateri gredó skozi solzno dolino sedanjega življenja proti nebeški domovini. Mana je nehala padati, ko so Izraelci šli čez Jordan in prišli v obljubljeni deželo. Tudi sv. rešnje Telo se deli vernim ob popotovanju na zemlji, na meji obljubljeni dežele, na smrtni postelji, zavžije ga verni kristijan sledujikat kot popotnico v večno življenje, potem gre, ako ga je vredno prejel, v obljubljeni deželo čez vse srečne večnosti.

Spoznali smo, preljubi, kako pomenljive predpodobe sv. rešnjega Telesa, so bile daritev Melkizedeka, velikonočno jagnje Izraelcev in mana v puščavi. Radi in pobožno tedaj se vdeležujte nekrvave daritve sv. maše, katere predpodoba je bila daritev Melkizedekova; s čistim in pobožnim srcem zavživajte presv. rešnje Telo v vrednem sv. obhajilu, na katero nam kaže velikonočno jagnje Izraelcev; z živo vero obiskujte pogosto Jezusa v presv. rešnjem Telesu, ki se hrani v tabernakeljnu, kakor se je hranila mana v skrinji zaveze. Recite tudi vi pogosto z Davidom: *Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog! Mojo dušo žeja po močnem, živem Bogu, kedaj bom prišel in se prikazal pred božje obličje.* (Ps. 41, 2. 3.) In zaupajte, da se bo tudi vam spolnila obljuba Gospodova: *Kedor k meni pride, ga ne bom pahnil venkaj. — Kedor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan.* (Jan. 6, 55.) Amen.

Anton Kukelj.

Druga nedelja po binkoštih.

Homilija.

Še je prostor. Luk. 14, 22.

V sedanjih časih, ko se društveno življenje tako zelo razvija, večje gostije in pojedine niso nič redkega, nič nenavadnega. Toraj je tudi prilika današnjega evangelija po besedi vsakemu lahko razumljiva, ker med odraslimi že skoraj ni dobiti človeka, da bi že ne bil kedaj povabljen. Tudi ob Jezusovem času so bili imenitnejši ljudje jako gostoljubni in so radi vabili zlasti bolj slavne goste h kosilu ali pa na večerjo. Saj nam sv. pismo pripoveduje, da je bil tudi Jezus večkrat povabljen in je tudi povabilo sprejel ter o taki priliki prelepe nauke razkladal. In ravno prekrasno priliko, o kateri današnji evangelij govori, je Jezus povedal, ko je bil pri nekem imenitnem farizeju povabljen. Kakor je bil povsod navajen, je tudi tukaj povabljene učil in jim zlasti ponižnost priporočal, češ, naj si nikar ne izbirajo prvih sedežev; pa tudi njemu, ki ga je bil povabil, je rekel, naj nikar ne vabi prijateljev, bratov, sorodnikov in bogatih sosedov, kadar napravi večerjo ali kosilo, marveč reveže, slabotne, hrome, slepe naj vabi, ker taki mu ne morejo tu na zemlji povrniti, a povrneno mu bode v nebesih. — Pa ko omeni Jezus nebeškega plačila, zdihne eden

izmed povabljenih: „Blagor mu, kateri bo v nebeškem kraljestvu pri gostiji“. Kakor za odgovor na ta pobožni zdihljaj je Jezus povedal prelepo priliko o veliki večerji, ki nam kaže, kako pride, da mnogi, ki so povabljeni k nebeški gostiji, je vendar ne bodo deležni.

Ker ima ta prilika tudi za nas prelepe nauke, jo hočemo danes nekoliko natančneje premisliti. In kakor si izvoli človek, ki hoče kakšno reč natanko si ogledati, posebno pripraven prostor, od kodar se vse dobro vidi, tako se mi zdi, da besede: *Še je prostor* najlepše pojasnujejo ves pomen današnjega sv. evangelija. Besede „še je prostor“ nam razodevajo: 1. ljubezen, 2. žalost, 3. resnobo, česar vas upam v kratkem prepričati.

I. Najprej sem rekel, da besede *še je prostor* nam razodevajo ljubezen.

1. Znamenje ljubezni in prijateljstva je že to, če kedo vabi. Sovražni, trdosrčni ne vabi, marveč pred vsem svetom zapira svoje mrzlo srce. Oglejmo si toraj najprej plemenito srce tistega gostoljubnega človeka, ki je tako sijajno gostijo napravil. Kedo je? *Človek, ki je veliko gostijo napravil in jih veliko povabil*, je v priliki nebeški Oče, o katerem sv. Janez tako lepo govori, da je s tem najbolj svojo neskončno ljubezen pokazal, ker je svojega edinega Sina poslal na svet: *Tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sinu, da kedorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temuč ima večno življenje.* (Jan. 3, 16.) Enake ljubezni do človeškega rodu je gorelo Jezusovo presv. Srce, saj je z Očetom enega bitja, ene nature, saj je sam rekel: *Jaz in Oče sva eno. Kedor mene vidi, Očeta vidi.* In ravno Jezus Kristus je tisti hlapec v priliki, ki kliče povabljene k večerji. Vse kraje svoje domače dežele obhodi, povsod kliče in vabi: *Pridite, pridite!* In še na križu umirajoč govori: *Sitio — žejen sem!* Ta žeja ni bila nič družega, kakor srčno hrepenenje po zveličanji duš. O ljubezen Jezusovega presv. Srca je neskončna: v njem je za vse prostor! In tako ljubezen do neumrjočih duš skuša tudi apostelnom vdihniti. Ravno ta neskončna ljubezen je, ki še vedno kliče in vabi po svojih namestnikih: *Še je prostor!*

2. Dobrotljiva ljubezen se nadalje kaže v tem, kakšno gostijo napravi. Sv. evangelij jo imenuje — *veliko večerjo*. Dolgo, dolgo — 4000 let — se je pripravljala in že v raji je bila napovedana. Ta *velika večerja* namreč pomeni kraljestvo božje — tu na zemlji sv. katoliško cerkev, tam v večnosti pa nebeško veselje. Zares velika večerja se nam ponuja v sv. katoliški cerkvi:

ponuja se nam kruh nebeškega nauka, sladkost božjih milosti v sedmerih sv. zakramentih, zlasti nebeška mana presv. rešnjega Telesa in Jagnje božje, ki se za nas daruje pri vsaki sv. maši; ponuja se nam okrepečajoča dušna hrana, ki tako zelo srce oveseljuje o prelepih cerkvenih praznikih, v genljivih pobožnostih in slovesnostih, ki se od leta do leta lepše in prisrčnije razvijajo. O tudi nevesta Kristusova — sv. cerkev je nam predobrotljiva mati, kateri se vedno zdi, kakor bi še ne bila dovolj storila za svoje ljube otroke ter še vedno misli, kaj naj bi še storila, da bi vse, vse k sebi privabila; tudi njena materna ljubezen kliče: *Še je prostor!*

Če pa nam pomeni *velika večerja* — nebeško veselje, tedaj nam pa so besede *še je prostor* še bolj pomenljive. Mislimo si največjo lepoto, ki jo more tu gledati človeško oko, — o tam bo gledalo brez mere večje lepotije; mislimo si najprijetnije glasove, ki jih more tu slišati človeško uho, — o tam bo slišalo brez mere prijetnije glase; mislimo si najslajše veselje, ki ga more tu čutiti najsrečnije sree, — o tam bo čutilo brez primere slajše radosti! Mislimo si blagre nebeške še v tako veliki meri, vendar moramo pripoznati: *še je prostor*, ker nebeško veselje je neskončno veliko. *Nobeno oko ni videlo...* In to veselje bo večno; veselili se bomo tisoč, milijon, milijonkrat milijon let, a *še je prostor* — prostor brez kraja, kajti nebeško veselje ima sicer začetek pa nima konca.

3. Dobrotljiva ljubezen se pokaže še v tem: koliko jih je povabljenih. Prilika spet pravi: *veliko jih je povabil*. „Veliko“ večkrat pomeni v sv. pismu „vse“; Bog hoče, da bi vsi prišli k spoznanju resnice in da bi bili vsi zveličani. Toda pogledjmo za „hlapcem“, kam gre klicati in prepričali se bomo velikanskega števila povabljenih. Najprej velja povabilo izvoljenemu ljudstvu, judom, posebno učenim in imenitnim izmed njih, velikim duhovnom, pismarjem in farizejem; pa tudi ubogim, priprostim, nevednim, cestninarjem in grešnikom, vsled gospodarjevega povelja: *Pojdi brž po cestah in po ulicah mesta in pripelji sem uboge in hrome in slepe in kruljeve!* Pa še je prostor; toraj gre hlapec zunaj mesta na *ceste in prelaze* t. j. k nevernikom ali paganom. Vendar ne le na nekatere ceste in prelaze, marveč po vesoljnem svetu, k vsim narodom. Že bo kmali 19 sto let, kar se ta klic izvršuje z veliko vnemo, z velikim trudom. Namestniki Kristusovi se poslužujejo raznovrstnih pripomočkov, da bi jih več privabili; zdaj mirno podučujejo, zdaj milo prosijo, zdaj ostro svarijo; napovedovaje zažugane kazni, — prav po besedi spolnujejo naročilo: *sili jih noter priti!* A še je prostor; na novo gredó na vse strani

misijonarji, da bi privabili še one ovčice, ki še niso iz Jezusovega hleva. In tako se bode vedno glasilo do sodnjega dne: *Še je prostor, dokler ne bode en hlev in en pastir. O neizmerna ljubezen božja!*

II. Besede *še je prostor* so pa tudi žalostnega pomena. Lahko si mislite, kako mora že navadnemu dobrotniku, ki je obilno gostijo napravil, hudo biti, če povabljeni nočejo priti. Žalosten se ozira zdaj na obilno obloženo mizo, zdaj na prazne prostore. Še bolj žaljenega se čuti, ko mora od vseh strani slišati prazne ali celo lažnjive odgovore; skoraj bi lože prenašal, ko bi se mu nehvaležni povabljenec kar nič ne izgovarjali.

Kako mora še le žalostno biti najboljši Srce Jezusovo, ko vidi, da je toliko ljudi, ki se ne zmenijo za nebeške zaklade, katere jim zdaj ponuja v sv. cerkvi in katere za večnost obeta v nebeškem kraljestvu. In s čem izgovarjajo nesrečni svojo malomarnost? S takimi praznimi izgovori, ki morajo Jezusa še bolj žaliti. Kajti kar naravnost si drznejše reči, da zato nočejo poslušati vabila Jezusovega, ker jim je bolj všeč posvetnost in greh kakor sv. čednost in večno plačilo. Trojni izgovor v priliki: ogled pristave, poskus volov in ženitovanje pomeni namreč vse posvetno prizadevanje, ki se razodeva na tri strani v napuhu, lakomnosti in grešnem veselji zlasti v nečistosti; vse, kar je na svetu je poželenje mesa in poželenje oči in napuh življenja. (I. Jan. 2, 16.) Kristusov nauk pa ravno nasprotno zahteva, ponižnost, radodarnost, zdržnost in čistost ter premagovanje samega sebe; zato se tako počasno napolnujejo prostori pri njegovi gostiji.

1. Judje, zlasti mogočniši med njimi so bili vsi v posvetno zamaknjeni, častilakomni in prevzetni, in kakor njih zgodovina starodavnih časov priča — grešnemu veselju ter nečistosti udani. Od obljubljenega Mesija so vse kaj drugega pričakovali: menili so, da bode nastopil z veliko močjo in slavo, da bo judovski narod povzdignil nad vse druge narode, da jim bode preskrbel bogastva, časti in vsega v obilnosti, karkoli si more poželeti človeško srce. Ker je pa Kristus ravno nasprotno v zgledu kazal in z besedo učil, so ga zaničevali in zavrgli njegovo kraljestvo. Kako je Jezusa bolela taka nehvaležnost, si lahko mislimo; pa nam je tudi sam razodel. Ko je namreč ob koncu svojega delovanja videl toliko praznih prostorov, se je zjokal in tožil: *Jeruzalem, Jeruzalem, kolikrat sem hotel zbrati tvoje otroke kakor kokla zbira piške pod peruti, ti pa nisi hotel!*

2. Kako napuh, lakomnost in sladnost tudi pagane zadržuje, da ne pridejo v katoliško cerkev in da bodo premnogi pogubljeni,

to nam bi vedeli najbolje povedati vsi misijonarji, od aposteljnov sem do onih plemenitih junaških mož, kateri zdaj kličejo pagane po raznih krajih sveta k gostiji Gospodovi — v katoliško cerkev. Zmiraj in povsod so enaki izgovori, kakor smo jih slišali v današnjem evangeliji. Večkrat je hudobija enega samega mogočnega kriva, da celi narodi ostanejo v temi neverstva in malikovanja. Ko se božje oko ozira na milijone onih nesrečnih, ki se še ne vdeležujejo velike večerje, se zopet solzi in se tudi zarad tega, ker mi katoličani še vse premalo storimo za misijone, milo pritožuje: *Še je prostor!*

3. Prav posebno pa je božje Srce užaljeno po onih kristijanah, ki so ločeni od sv. katoliške cerkve — po krivovercih. Ako pregledujemo vse krive vere in presojujemo one nesrečne može, ki so jih provzročili, se lahko prav pri vsih prepričamo, da so jih na napačno pot nagnili, ali jih na napačni poti vzdržujejo prav taki prazni izgovori, kakor jih po vrsti pripovedujejo povabljeni v današnjem evangeliji. Prevzetnost zadržuje premnoge, da se nočejo ukloniti pod sladki jarem sv. katoliške cerkve, časni dobički premnoge zapeljejo h krivoverstvu, ali celó k odpadu od sv. vere; spridenost srca in zlasti nečistost je le premnogokrat vzrok krivoverstva, ali celó odpada od vere. — Ko bi zginil greh s sveta, bila bi sv. katoliška cerkev edina vladarica po vesoljnem svetu! In ker se to ne zgodi, se milo pritožuje užaljeno Srce Jezusovo: *Še je prostor!*

III. Besede: *Še je prostor* imajo slednjč tudi jako resen, pretresljiv pomen in opomin, ako premislimo odločne besede, ki so ob koncu prilike pristavljene: *Povem vam, da nobeden onih mož, kateri so bili povabljeni, ne bo okusil moje večerje.* Toraj nobeden, kateri se dá napuhu, lakomnosti in grešni sladnosti zapeljati, ter ne sprejme Jezusovega vabila, ne pojde v nebeško kraljestvo. Oh pomislite to in vzemite si k sreč!

1. Čas vabljenja tako hitro mine. Mladi ljudje! zdaj je zlata doba vaša, zdaj živite po Jezusovem nauku in zgledu, zdaj si v prid obračajte milosti in pripomočke sv. vere. Kajti prav lahko se zgodi, da že v mladosti umrjete. In če se v mladosti niste zveličali, starosti pa ne učakate, — ne bode za vas prostora pri nebeški večerji. Vi pa, ki ste že v letih, pa se še grehu niste odpovedali, ampak kakor povabljeni v evangeliji kar tje v en dan tišcite v posvetnost, za dušo se pa ne zmenite, — o pomislite, da je zadnji čas. Če si še teh zadnjih trenutkov, ki vam jih božja usmiljenost dovoljuje na zemlji, v prid ne obrnete, potem je bilo zastoj vse vaše obilno prizadevanje; več ne bode prostora za vas v nebesih.

2. Za slehernega izmed nas je Jezus v nebesih prostor pripravil; a gorje onemu, kateremu bo prazen ostal. Vse večne čase ga bode črv hude vesti pikal in grizel, vedno ga bode peklo očitanje: kako lahko bi si bil pridobil sedež, ki mi je bil pripravljen v nebesih, ako bi bil hotel o pravem času poslušati vabljeni klic Jezusov! Zdaj je vse zamujeno; zanj pri nebeški večerji ni več prostora — na veke nič več! — Oh pomisli, kristijan, če boš pogubljen, — kako bo žalosten se obrnil tvoj angelj varuh proti prostoru, ki je bil za te pripravljen! Kako žalostna bo tvoja nebeška Mati Marija, ko se bo ob tvoji sodbi ozrla tje, kjer je bil za te prostor pripravljen, in bo morala zdihniti: Tukaj-le je bil prostor pripravljen za tega mojega sina, za ono mojo hčerko, pa ni hotel, — ni hotela vabila sprejeti!

3. Kakor je tukaj na zemlji brez izgovora sleherni, ki noče priti k večerji, ki noče v pravi cerkvi po sv. katoliški veri živeti, tako tudi ne bode imel nikakoršnega izgovora, ako bode pogubljen, marveč večne čase si bo moral očitati: sam sem kriv svojega pogubljenja; — kolikrat me je predobrotljivi Bog vabil, pa nisem hotel . . .

Dvojno prošnjo imam konečno še do vas. Kateri ste še nedolžni, — o ostanite stanovitni, za vas je pripravljen najlepši prostor blizo Jagnjeta; malo časa bo trpelo premagovanje, radost pa bo večna! Kateri pa ste že s smrtnim grehom omadeževali belo obleko krstne nedolžnosti, za vas sicer ni več prostora med najsrečnejšimi, — a še je prostor med spokorniki; o čujte, čujte, da še tega ne zgubite! Še je čas, in dokler je čas, je tudi še prostor. Delajte toraj, dokler je dan; kadar pride grenke smrti črna noč, ne bode nič več mogoče se premisliti in vabilo sprejeti. Amen.

Praznik sv. Petra in Pavla.

Podobe sv. Petra in Pavla.

Onadva sta svečnika, ki stojita pred
Gospodom zemlje. Raz. 11, 4.

Sv. cerkev obhaja danes skupni praznik apostolskih prvakov, ki sta si bila v življenji poleg milosti, zasluženja in slave vrstnika, ob smrti pa v mučeništvu tovariša. Peter in Pavel sta velikanski svetilki, ki se žarite na obnebji evangelijskem; večja podnevna luč je sv. Peter, ki je bil poklican judom, kateri so živeli v zjutranji zariji

postave, popolno solučno luč evangelija prižgati; manjša, ponočna luč je Pavel, ki je bil od Boga izvoljen za aposteljna paganom, ki so tavali še po temni noči nejeverstva. Njuni žareči imeni ste veliki v nebesih, veliki na zemlji po vesoljnem krščanstvu. O sv. Petru in Pavlu pač veljajo svetopisemske besede: *Ona sta svečnika, ki stojita pred Gospodom (nebes in) zemlje.* (Raz. 11, 4.)

Kam se nam je toraj danes, ko njun god obhajamo, ozirati, kakor v ta dva svetilnika sv. katoliške cerkve? Tem lože to storimo, ker imamo tudi v naši cerkvi njuni sliki na stranéh velikega altarja. Sicer pa ste vsakemu katoliškemu kristijanu znani podobi sv. Petra in Pavla. Mnogokrat jih vidite ali v cerkvi, ali doma, ali na tako imenovanih „podobiah“. Podobe svetnikov nam ob kratkem v spomin pokličejo njihovo življenje ali saj poglobitni dogodek iz njega. Zeló koristne in spodbudne so za vernike, posebno za priproste; zato jih sv. cerkev predočuje. Sv. Gregor o njih primerno omeni: *Kar pisma pospešujejo pri tistih, ki znajo brati, to pospešujejo pri neučeni podobe, ko jih ogledujejo. V njih vidijo tudi nevedni, katerega morajo nasledovati; iz njih berejo tudi tisti, kateri ne umejo po črkah brati. In toraj služi posebno priprostim ljudem podoba mesto bukev.* Oglejmo si toraj danes: 1. podobo sv. Petra, 2. podobo sv. Pavla, ter si posnamimo iz njih, kaj nas učé! Nadaljujmo v čast sv. aposteljnov in v svoj dušni blagor!

I.

Apostoljski prvak sv. Peter se obrazuje včasih s petelinom ob strani, s solzami v očeh, s ključi v rokah. Vse to pa nas spominja njegovega življenja in je za nas jako podučljivo, kakor se bode te koj prepričali.

1. Kaj nam pravi petelin ob strani sv. Petra?

Petelin je v bližnji zvezi z žalostnim padcem tega aposteljna. Kristus je bil napovedal: *Resnično ti povem, da to noč, preden bo petelin dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil.* (Mark. 14, 30.) Petelin nas spominja dvojne resnice, da mora človek svarilo poslušati in se ne sme v nevarnost podati, ako noče v greh zabresti.

Petra je njegov Učenik večkrat ljubeznjivo učil in opominjal, naj preveč sam va-se ne zaupa, da ne pade v greh. *Simon, Simon, glej! satan vas je hotel imeti, da bi vas presejal kakor pšenico.* (Luk. 22, 31.) *Še to noč, preden bo petelin dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil.* — *Simon! spiš? Čujte in molite, da ne padete v skušnjavo.* (Mark. 14, 37.) Ali kako samosvestno je Peter odgovarjal!

Da bi se tudi vsi nad teboj pohujšali, jaz vendar ne . . . Ako bi mi bilo tudi umreti s teboj, ne bom te zatajil. (Mark. 14, 29. 31.) Ker Peter svarila Učenikovega ni poslušal, zato je globoko padel.

Tako pa se tudi mnogim še sedaj godi. Tu je oče, ki svari svojega sina, tam prijatelj svojega znanca, tu mati svojo hčer, tam duhovnik svojo ovčico pred grehom. Pa opominjani ne poslušajo, ne uboga, zato pade. Marsikateri v svoji nesreči še le spozna in zdihne rekoč: Oh ko bi bil poslušal opomin, svarilo svojih starišev, spovednika . . . bi ne bil v hudobije zabredel in zdaj v taki nesreči! Zato pravi sv. pismo (Preg. 10, 17.): *Kdor se od svarila obrne, pride na križpota.* Če vidiš petelina ob strani Petrovi, spomni se nauka, ki ga daje: *Poslušaj svet in sprejmi svarilo!* (Preg. 19, 20.), da se ne boš prepozno kesal.

Ne podajaj se v nevarnost, sicer padeš! Peter je sledil v dvo-rišče velikega duhovna, šel noter in se vsedel pri vojaki. (Mat. 26.) Nekako predrzno je bilo to; v hišo Kajfovo gre, kjer nočejo nič vedeti o Kristusu kot Sinu božjem, kjer vlada krivica. Vsede se celó k ljudem, ki nimajo vere, ne poznajo strahú božjega, zato ni čuda, da v skušnjavi ni obstal in jel tajiti sebe in svojega Učenika. — Tako je priložnost vzrok mnogih pregreh. Znotranja slabost človekova in zunanje mikanje ga vlečete v greh. Koliko jih je še le žalostna skušnjava zmodrila! Koliko bi rad dal marsikateri, da bi ne bil šel v kak kraj, kjer se je njegovi nedolžnosti smrtna rana zavedala! Zato kliče petelin ob strani Petrovi: Kristijan, ne podajaj se v nevarnost, ker kdor njo ljubi, se v njej pogubi! (Sir. 3, 37.)

2. Kaj povejo solze v očeh aposteljna Petra?

Te nas opominjajo grehe objokovati skozi vse življenje. Peter se je bil zeló pregrešil, ker je bil Jezusa, svojega Učenika in Boga zatajil. Pa milost božja ga ni pustila obupati, temuč ga je poklicala k pokori. *Gospod se je obrnil in je pogledal Petra.* (Luk. 22, 61.) Ta mili pogled je presunil njegovo dušo in ubozega učenca pripeljal k samosvesti. *Spomnil se je besede Gospodove: Preden bo petelin zapel, me boš ti trikrat zatajil.* In zdaj se mu je odprl potok solz. *Šel je ven in je britko jokal.* In po pravici, ker greh zasluži, da ga objokujemo. Ali je še kaka večja nesreča memo njega? Nesrečo imenuješ, če tvoj edini sinček nagloma umrje, in ti se solziš. Nesrečo imenuješ, če ti plamen uniči pohištvo, in solze ti teko. Nesrečo imenuješ, če dolga leta na bolniški postelji ležiš, in ti mnogokrat jokaš. Pa še večja nesreča je greh, ker je razžaljenje neskončno svetega Boga in poguba tvoje edine duše. *Zato moramo jokati iz žalosti*

nađ svojimi grehi, pravi sv. Frančišek Sal. *Pridite, jokajmo pred Gospodom*, kliče psalmist (96, 6.). Ali te solze morajo biti kakor pri Petru prave spokorne solze, katere privabi milost božja in ki tekó iz sv. ljubezni (conc. Trid. ses. 14. c. 5.). Potem se spolni beseda sv. Krizostoma: *Velik je ogenj pregrehe, ali majhina solza ga pogasi.* — Solze v očeh Petrovih nas opominjajo grehe objokovati skozi vse življenje.

O Petru pripoveduje sv. legenda, da se njegove oči niso nikdar posušile. Skozi vse življenje je greh objokoval, tako da so solze na njegovem obličji brazde naredile. Posebno se je zajokal, ko je slišal petelina zapeti in se spomnil na trikratno zatajenje. — Če je ta apostelj toliko žaloval nad svojim grehom; gotovo je nam še bolj potreba, ker modri Sirah (5, 5.) naravnost pravi: *Ne bodi brez strahu zavoljo odpuščenih grehov.* Ne misli, da je s spovedjo že vse storjeno. Že en smrtni greh zasluži, da bi ga objokovali vsak dan, če bi naše življenje trpelo tudi sto let.

Ko vidiš podobo aposteljna Petra, kako je ves potrť in objokan, oh spomni se tudi, kolikrat si ti že svojega Boga zatajil, pa tudi, kako malo si zbog tega še žaloval, kako malo se pokoril!

Podobo objokanega Petra zagledaš tu in tam na spovednici, naj te gane njen pogled, naj te prikliee k sebi, k sodnjemu stolu sv. pokore, da se tudi tebi ondi odpre studenec solzâ in sprave.

3. Kaj oznanujejo ključi v rokah sv. Petra? — Oni kažejo najvišjo čast in oblast v sv. katoliški cerkvi. Kristus sam je Petra postavil za ključarja sv. cerkve in nebeških vrat. Ko je bil Peter slovesno spoznal božanstvo Jezusovo, mu je kakor v plačilo Gospod rekel: *Tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva.* (Mat. 16, 16.) To oblast mu je po vstajenji res izročil rekoč: *Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce.* (Jan. 21, 25.) Ključi so bili znamenje najvišje namestovalne oblasti in skrbi čez hišo in kraljestvo.

Navadno vidimo dva ključa v njegovi roki, in to je pomenljivo, kajti cerkev na zemlji je hiša Gospodova, je preddvor in predokus sv. nebes v nadzračnih višavah. Peter je toraj od Kristusa prejel ključ za ta preddvor sv. cerkve na zemlji, slehernemu lahko odpre; pa on je ob enem tudi pooblasten nebeška vrata odpirati, da se milost razlije čez vse ude sv. cerkve in se jim tudi sv. nebesa res odpró.

Te visoke oblasti se je Peter zavedal, to so vsi drugi aposteljni pripoznali, to je tudi izvrševal zadnjih 25 let svojega življenja v Rimu, kjer je bil svoj apostoljski sedež postavil, odkodar je vladal čedo Kristusovo, dokler ni mučeniške smrti na križu l. 67 današnji dan za

svojega Učenika umrl. Ali z njegovo osebo ni nehala oblast ključev, ta je prešla na njegove naslednike, rimske papeže, ki na njegovem prestolu sedé že čez 1800 let.

Peter je tudi v svojih naslednikih rimskih papežih — podlaga cerkve, skala, ki premaga vrata pekla in vse zapahe smrti, vratar nebes, kateremu so ključi dani — pravi sv. Hilarij.

Kolika tolažba toraj za nas, uboge grešnike, da je toliko oblast podeljena Petru, papežem! V tisti cerkvi, kateri so oni poglavarji, najdemo lahko svoj časni in večni blagor. Ko vidimo ključe v rokah Petrovih, se spominjajmo zakladov sv. cerkve, katere on odpira in deli našim dušam, pa se jih tudi zvesto poslužujmo, potem nam bodo ključi njegovi odprli tudi vrata nebeškega Jeruzalema.

II.

Sv. Pavla vidimo včasih predstavljenega, kako ga nebeški žar obsije in on s konja pade — to je spreobrnjenje sv. Pavla; ali pa s knjigo v eni, z mečem v drugi roki. Ta znamenja so kaj primerna in nas spominjajo glavnih dogodkov iz njegovega življenja.

1. Sv. cerkev še posebej obhaja spomin spreobrnjenja sv. Pavla. Savel je bil rojen v Tarzu od imenitnih starišev. Ko se je izšolal, bil je velik sovražnik kristijanov. Pri kamnanji sv. Štefana je on varoval obleko neusmiljenih rabeljnov. Da bi se tudi on znosil nad kristijani, hoče iti v Damask, jih tam poloviti ter zvezane pripeljati v Jeruzalem. Ali tu na poti ga obsije nebeški žar. Kar zasliši glas: „Savel, Savel, kaj me preganjaš?“ Ves presunjen vpraša: „Kdo si Gospod?“ Na to sliši: „Jaz sem Jezus, katerega ti preganjaš“. Trepetaje in strmé reče: „Gospod, kaj hočeš, da naj storim?“ In ukazano mu je bilo podati se v mesto Damask, kjer ga bode Ananija sprejel med učence Jezusove, da bo on *izvoljena posoda, ki bo nesla ime Jezusovo med nevernike in kralje in Izraelove otroke.* (Ap. dj. 9.)

Pač čudovita dogodba, ki je Savla spremenila v Pavla. Tudi za nas je zelo poduéljiva. Kdo bi bil mislil, da se bo Savel ves predrugačen vrnil s pota! Zato nikdar ne obupajmo nad spreobrnjenjem kacega grešnika. Milost božja, ki je storila, da se je Savel ravno takrat spreobrnil, ko je šel kristijane zatirat, more še zdaj največjega grešnika na pot pokore obrniti. Njegovo spreobrnjenje nam kaže, kako se nam je zadržati, da se spreobrnemo. Savel je na prvi klic božji ubogal ter postal nov človek. Bil je prej prevzetan, napihnen, zdaj je bil ponižnega srea; bil je prej togoten, srdit, zdaj ves krotak; prej ni poznal prave ljubezni do bližnjega, zdaj je bil do vseh poln

sočutja, poln potrpežljivosti. Bil je prej sovražnik križa, zdaj ga je tako ljubil, da je le v njem iskal svoje slave in časti. K tej ljubezni ga je nagnilo kesanje zavoljo poprejšnjih grehov. — Tudi ti, ubogi grešnik, koj poslušaj klic milosti božje, ne preganjaj več svojega dobrega Boga, iz Savla postani Pavel, opusti vse grehe, obžaluj storjene, za čast božjo in izveličanje svoje duše bodi tako vnet, kakor si bil poprej svetu in mesu udan, in ostani Bogu zvest do konca, kakor sv. Pavel.

2. Kaj nam oznanuje knjiga, katero ta apostelj v roki drži? Ta nas spominja, da je sv. Pavel najbolj velikanska, vzvišena podoba, ki se kaže v cerkveni zgodovini starih in novih časov, pravi čudež duhovitosti in milosti. Knjiga nam kliče, da je Pavel oznanovalec sv. evangelija, apostelj narodov. Saj se je ravno on podal v velikanski boj in ga je zmagovito izbojeval — boj zoper judovski in paganski svet. K temu so mu razun milosti božje pripomogle njegova učenost, zgovornost, modrost in gorečnost za neumrjoče duše. Zato je Hebrejecem, ki so se mislili izvoljeno ljudstvo, cvet in diko narodov, v mogočnih, vse predsodke podirajočih govorih dokazal njih baharije in prevzetnosti, nečimurnost in neumnost, da v Kristusu ne velja ne rod in obreza, ampak dejanska vera ljubezni. Grkom, ki so se ponašali s svojo oliko, umetnostjo in vednostjo, je dokazal, da je njihova svetna modrost pred Bogom komaj več ko norost. Rimljanom pa, ošabnim in silovitim gospodovalcem ljudstev, da je njihova mogočnost nesveta samoljubnost in za narode nesrečno hlapčevstvo. Ko je tako po svetu učil, je ob enem vmes tudi spisal 14 listov, ki so razun evangelijev največji zaklad krščanske resnice in modrosti.

Sv. Pavel je res velikanski svetilnik narodov, ki z vsem svojim delovanjem kot apostelj še zdaj spričuje, da noče vedeti družega, kakor Kristusa križanega.

Ko mi to svitlo luč občudujemo, spomnimo se, da so tudi naši spredniki od njegovih učencev prejeli sv. evangelij, da še zdaj iz njegovih sv. listov zajemamo zlate nauke za svoje duše. Kadar vidimo knjigo zraven sv. Pavla, se zahvalimo Bogu za resnice, ki se v sv. pismu nahajajo in se nam po apostoljskih naslednikih neskajljene oznanujejo, tako da če jih poslušamo, so tudi nad nami spolnjene besede Pavlove: *Bili ste nekdanj tema, zdaj pa ste luč v Gospodu.*

3. Da so Pavlove znane besede: *Želim razvezan biti in s Kristusom živeti*, prihajale iz srčne globočine, to nam spričuje slednjič meč, ki ga vidimo v njegovi roki.

Ta meč nas spominja njegovega trudapolnega delovanja v raznih krajih sveta in njegove grozovite smrti. Pavel je največ med aposteljmi

deloval pa tudi trpel. Pretresljivo je brati v sv. pismu, koliko je on zavoljo Kristusa prestal! Kolikrat je bil kakor gobov in kužen človek metan iz shodnic, preganjan iz mest in od mirnega ognjišča prijateljev vržen ven v vremenske nezgode, v gozde in puščave med divjo zverino! Trpel je v ječah, trpel na poti, na morji, med rojaki in med ptujci. (II. Kor.) Stokrat že je bil mučeniško krono dosegel, preden je svoje življenje izkrvavil.

In to se je zgodilo 29. jun. 67 l. na tisti dan, kakor je bil sv. Peter križan. Zunaj rimskega mesta je bil Pavel z mečem ob glavo dejan, kjer zdaj prekrasna cerkev stoji in poveljuje aposteljna velikana.

Ko vidiš meč v roki sv. Pavla in se spominjaš njegovega trpljenja in grozne smrti, se pač vprašaj, ali bi bil tudi ti pripravljen za Jezusa toliko prestat, ako bi se od tebe tirjalo? Pa kaj to rečem; saj še navadnih britkost, težav in križev nočeš voljno prenašati. Posnemaj sv. Pavla, brez godrnjanja nosi svoj križ, da se spokoriš za svoje grehe in si večno plačilo zaslužiš.

Naj se oziramo ali v podobo sv. Petra ali pa Pavla, beremo na njih veliko podučljivega iz življenja in delovanja teh dveh aposteljnov. Občudujemo milost božjo, ki se tako ljubeznjivo razodeva v njunem življenji. Globoko sta bila oba zabredla, a Gospod ju skesanih ni zavrgel, temuč visoko povzdignil na svetilnik sv. cerkve, da, še višje za svečnika v nebesih. To je tolažba za nas uboge grešnike, da Gospod tudi nas ne bo zavrgel, ako posnemamo ta dva aposteljna. Zato se ozirajmo v te svitli luči, da bo njun žar posijal v naša srca ter jih vnel za sv. čednost. Amen.

Ant. Žlogar.

Apologetični razgovori.

VI.

Pilat mu reče: Kaj je resnica?
Jan 18, 38.

V vsem stvarstvu vidimo najprej veliko razlik; nobena stvar ni drugi popolnoma enaka: zato se nam kaže stvarstvo v ogromni velikosti in množini. Na drugi strani pa ni težko spoznati, da je vse združeno v enoto in da se vse stvari nekako gibljejo okoli enega središča. Kar velja o stvaréh sploh, velja posebej še o naši pameti. V posameznih je gledé pameti ali razuma lahko opazovati silno veliko razlik in vendar se gibljejo — ako smem tako reči — razumi ali

pameti vseh ljudi okrog enega središča in proti enemu sredotočju, ki se imenuje resnica. Kakor kažejo vse magnetne igle proti eni točki — magnetnemu tečaju, tako se ravna tudi naše pameti po enem ravnilu — resnici. Resnica je ona enota, ki združuje in sklepa pamet vesoljnega človeštva. Ker ima vsak človek neko željo ali težnjo po resnici, mora biti namen naši pameti resnica. Resnica zamore pa biti samo ena, kajti vsaka pamet ima o njej enaki pojem ali enako idejo; tudi nam pravi že pomen besede „resnica“, da je samo ena. Resnica je tedaj sredotočje vesoljne človeške pameti, vesoljnega človeškega mišljenja. Kako je pa mogoče, da ljudje eno in isto resnico tako različno spoznavajo? Odgovorjam s primerom: en in isti predmet vidi več ljudi različno, ako imajo nataktnjena razna očala in stekla. Ker so osebe, ki spoznavajo, različne, t. j. različnega značaja, različne nravi, raznih okusov: zato spoznavajo tudi na razne načine resnico. — To je dejanski vzrok, zakaj se ljudje tako malo strinjamo v svojih mislih. Ker pa ena in ista stvar ne more biti h krati na eni in isti ploski bela in rudeča in modra, ampak samo ene barve, zato mora tudi le eno spoznanje biti pravo. Akoravno je spoznanje pri raznih ljudéh razno, mora vendar le eno biti resnično. Ktero pa je resnično? Vsak ima svoje za resnično, kar pa ne more biti, marveč le eno izmed mnogih, ali pa nobeno. Neka vrsta modroslovcev je iz tega sklepala, da resnice prav za prav ni, ampak da se vsakemu le nekaj do zdeva pravo. Za vsakega človeka je njegovo mnenje resnično. Tega načela so se držali bolj ali manj stari sofisti: Protagora in Gorgija. Drugi so pa sklepali, da resnice ni mogoče spoznati in da je tedaj najbolj pametno, o vsem dvomiti in pokazati, kako ničévo je naše spoznavanje. Ti so dvomljivci ali skeptiki, katerih je bilo v starem in novem veku mnogo: eden izmed najbolj znanih je P. Bayle. Takih nazorov se ne moremo poprijeti, to sem dokazal že v prejšnjih razgovorih. Reči le moramo: Resnico je mogoče spoznati in tudi dolžni smo jo spoznati. Zaradi zaprek se moramo pa zanjo truditi in popolno spoznanje je človeku le vzor, katerega v tem življenji nikdar ne doseže, kateremu se le bolj ali manj bliža. Kakor smo v svojem delovanji bolj ali manj pravični, in je popolna pravičnost le vzor, tako je tudi popolno resnično spoznanje zaradi naše slabosti vzor. S tem lahko razkladamo vse, kar nas uči zgodovina in vsakdanja skušnja o različnih nazorih, načelih, mislih itd. Vse človeštvo hrepeni po resnici, a popolno doseči je ne more. Ker stojijo razni ljudje na raznih stopinjah na poti proti vzoru resnice in ker imajo za raziskovanje resnice različne pomočke, zato tudi različno spoznavajo. Ker je samo eno spoznanje pravo samo na sebi in ker se vsaka pamet sebi zdi, da je tista edino prava ter da so druge napačne, zato se bojuje eno spoznanje z drugim, eno hoče pobiti drugo. Ako namreč eden trdi: $2 \times 2 = 4$, in drugi: $2 \times 2 = 5$, ne more veljati oboje, eno pobija drugo. Zato je boj med različnimi spoznanji.

Poglavitno prašanje, s katerim se je najraje pečala pamet vseh prijateljev resnice, je: ali je v istini še kaj drugega poleg tega, kar spoznavamo s svojimi čutili, ali je kaj „nadčutnega“? To pra-

šanje je zato tako važno, ker nadčutna bitja bi morala vsakako bolj popolna in viša biti, kakor so čutna; zato je pa tudi bolj imenitno, spoznati to, kar je nadčutno, kakor čutno. Potem je tudi stališče človeškega bitja popolnoma drugačno, ako je nadčutni svet, nego je stališče, ako bi ga ne bilo. V zadnjem slučaju bi bili ljudje popolnoma enaki drugim tvarinskim bitjem. Ako je pa tudi kaj netvarinskega ali nadtvarinskega, utegne človek sam spadati vsaj deloma v vrsto netvarinskih bitji, in tako bi središče vse stvarine ne bilo tudi njegovo središče, ampak on bi se gibal v popolno drugem svetu. Zato sta si ta dva nazora o nadčutnih bitjih najbolj nasprotna. V prepričanji dveh človekov ne more biti večje razlike, kakor če eden pripozna samo tvarino, drugi pa tudi duševna bitja. Prvi nazor imenujemo s tujo vdomačeno besedo materijalizem, drugi dualizem, kar pripozna bitja dveh vrst. Kako pa je mogoče, da je v človeški pameti tolika razlika? Kako je mogoče, da živi ena vrsta na popolno drugem svetu, kakor druga? Zato, ker rabi ena drugačen razum, kakor druga. Materijalist hoče rabiti samo svoja čutila in samo njim zaupa; dualist pa priznava tudi svojo pamet, ki sega precej dalje, kakor čutila. Res je, čutila javijo samo to, kar je na stvari, a pamet se dviga nad stvarino in iz stvarine spoznava marsikaj, česar čutila ne javijo. V oni modroslovni stroki, ki se zove teorija ali nauk o spoznanji, zovemo materijaliste navadno senzualiste, zato, ker se opirajo edino na čutila (sensus).

Senzualisti imenujejo radi one, ki priznavajo netvarinska bitja, spiritualiste, akoravno ta beseda prav za prav take pomeni, katerim se zdi vse samo duh (spiritus). Nekteri namreč so menili, da stvarina je le videzna, kajti čutila sama ne spoznajo ničesa, ampak vse spoznanje nastane samo v duši; tedaj je nepotrebno, po njihovih mislih, o kaki istiniti materiji sanjati. Koliko nasprotje! Po enem nazoru ni nič drugega, kakor samo duša, ki ima v sebi brez števila podob ali idej; te ideje ima za stvari zunanjega sveta. Da pojasnim častitemu bralcu: naj si misli človeka zaprtega v oblo (kuglo) iz stekla, skozi katero lahko gleda na vse strani sveta. Materijalec je tako zamaknjen v svet, kterega vidi pred soboj, da ne vidi niti stekla, niti samega sebe, in tudi ne pomisli, da to še ni ves svet, ker se iz stekla le malo vidi; ne pomisli, da kar sam po sebi ni prišel v to stekleno kroglo, ampak da ga je nekdo tu notri zaprl. Spiritualist pa je druge pameti: on misli, da zunanji svet nič drugega ni, kakor lepa in umetna slika, ki je na krogli naslikana. Skozi kroglo ni mogoče videti, ampak le slika se vidi in to se nam zdi zunanji svet. Nihče ne more vedeti kaj o zunanjem svetu, ker naša duša je podobna človeku v to kroglo zaprtemu. Tako spiritualisti in strogi idealisti, kakor Berkeley, Leibnitz, Fichte. Reči se mora, da ima vsaka stranka razloge za svoje nazore, in vsaka hoče biti edino prava. Modroslovci bi že iz tega bili morali spoznati, da o takih predmetih in prašanjih ni lahko modrovati, morebiti celó nemogoče, ampak da je treba iti po drugačni poti do resnice. Samo modroslovci in učenjaki so spiritualisti in materijalisti iz prepričanja: navadni ljudje, ako za

onimi ne trobijo, vedó za svet, za dušo, ali: materijo in nematerijo. Kaj pa, ko bi navadni ljudje, ki svoje pameti niso deli na tezalnice, imeli prav? Skoro da je tako, in to trdijo tudi trezni modroslovci.

V nazorih učenjakov se kaže res velikanska razlika in sicer zato, ker raziskujejo najvišja prašanja enostransko. Naša pamet je preveč nepopolna, kakor da bi mogla kar z enim očesom, z enim pogledom in po enem kopitu spoznati vesoljstvo. Učenjaki „delajo svoji pameti silo“, ker jo nategnejo na eno mero, bodisi da hočejo spoznavati notranje dušno življenje ali pa zunanji tvarinski svet. Zato pa eni ne vidijo nič dušnega, drugi pa nič tvarinskega. Oboje je napačno. Ena pamet sicer spoznava zunanost in notranost, toda obojni svet po drugačnem načinu. Zato pa zadene navadno pamet vsakdanjega človeka resnico veliko boljše. Navadna pamet se ravna po svoji naravi in spozna glavne resnice nekako po nekem nagonu, med tem pa išče omikana ali učena pamet posebnih pomočkov in posebnih potov, zato zaide tako lahko. Tako nas uči vsakdanja skušnja, da imajo taki ljudje, ki hočejo zmerom kaj posebnega vedeti, kaj čudne nazore.

Ko je stal Zveličar pred Pilatom, je izrekel te znamenite besede: *Jaz sem v to rojen in zato sem prišel, da dajem spričevanje resnici.* Skoro bi razlagal te besede tako-le: Vi resnice ne poznate in je tudi ne morete spoznati: jaz pa imam to nalogo, da pričam o resnici, da jo učim in jo potrjujem v besedi in dejanji. Te Zveličarjeve besede imajo tedaj tudi nekaj modroslovno-zgodovinski pomen. Tako jih je razumel tudi Pilat, ki je v svoji mladosti marsikaj slišal o modroslovnih šolah in o raznih naukih teh šol. Odgovoril je tedaj Pilat porogljivo: „Pač lepo nalogo si prevzel, da hočeš resnico učiti! Vas učeničke resnice že dobro poznam in tudi vem, kaka nespamet ali pa goljufija je, ako se kdo ponaša z resnico“. — Kdo je bil modrejši, Zveličar ali Pilat? Kdor se ozira na tolike razlike dandanašnjih in nekdanjih modroslovcev, kdor vé tudi, kako različni so verski nazori narodov, to bi skoro utegnil zaklicati: „Resnice ni. Mi se pehamo za njo, a dosežemo je nje“. Jaz ne pravim, da je ta skepticizem pravi; ali nekaj pravega ima vendar le v sebi: V onih modroslovnih šolah, ki se toliko bahajo s svojimi nauki pa še mnogo bolj si nasprotujejo, resnice ni. Zato mora človek previden skeptik biti, predno se loti kakega materialistiškega ali spiritualistiškega ali idealističnega sistema. Toraj ima Pilat prav? Zveličar ni bil modroslovec, učil je pa modrost, akoravno se je ni učil. Rekel je: „Jaz sem v to rojen in zato sem prišel...“ To je nekaj posebnega. Ako nimamo Zveličarja za navadnega bahača, mora res njegova naloga drugačna biti, kakor je naloga navadnih modrijanov. On je „v to rojen“, da spričuje resnico. Noben modroslovec ni še rekel, da je bil kot modroslovec rojen. Sedaj pa primerjajmo to troje: Skeptik taji vsako resnico sploh, češ, da človek ni zmožen spoznati je. Naša narava hrepeni po resnici in začenja vedno z nova iskati jo, ako se ji ne posreči hitro. Ali nas narava goljufa? — za nos vodi? Zdi se tako; toda Zveličar je rekel: Jaz sem v to rojen, da spričujem resnico. Ali ni mogoče, da bi kdo bil dosegel oni popolni vzor spoznanja? Ali ni mogoče,

da bi Bog sam prišel človeštvu na pomoč? Ali ni veliko primerneje misliti si zadnje? Kako pa, da je natora — nevedna in nesrečna — sama sebi uganjka? Meni se zdi, da kaže oni oče večo ljubezen do otroka, ki dá svojemu otroku marsikaj slabega, zato da ga otrok prosi boljega in lepšega in nato mu da res tudi boljega, — kakor pa oni oče, ki dá svojim otrokom vsega v obilici, da ga nikdar ni treba prositi. Otroci prvega očeta bodo učili se ljubiti svojega dobrotnika, drugi pa ne bodo dosti brigali se zanj. Tako z nami dela Bog, kakor prvi oče. Dal nam je slabotno pamet, a to pamet je on povzdignil in razsvetlil po Onem, ki je bil luč sveta. Tako nam kaže slabost naše pameti pot do popolnega vzora; razni modroslovni nazori nas vodijo do hrepenenja po enem, popolnem nazoru; skepticizem pripravlja pot popolnemu in trdnemu spoznanju, kajti akoravno nimamo dosti upanja, da bi svoje hrepenjenje utolažili s pomočjo pameti same, nam vendar vzbuja novo upanje pomoč božja.

Tedaj nas ne bodo ustrašili niti matertjalizem, niti idealizem, niti panteizem, niti ateizem; mi vemo, da zmot je lahko mnogo. Tudi zmota spričuje resnico, kajti zmote bi ne bilo, ako ne bi bilo resnice. Zmota je treba premagati. Ker je zmot mnogo, premagamo lahko eno z drugo. Ako smo nekaj zmot premagali, smo storili že mnogo korakov proti resnici. Nenaravnost pripomorejo zmote do resnice. Vsakega človeka dolžnost je, resnico iskati, ako je nima, to je, ako je v dvomih. Zeló verjetno je, da toliko resničnega spoznanja že ima človeštvo, kolikor ga potrebuje neobhodno. Praša se le: kje zajemati ga?

Kakor je modroslovnih sistemov mnogo, je tudi ver ali religij mnogo. Vera je prepričanje človeka o njegovem začetku in namenu, tedaj o najglavnejših zadevah. Ker ni mogoče biti brez kakega prepričanja o svojem začetku in namenu, ni mogoče biti brez vere. Ona vera, ki kaže pravi človekov izvir in namen, je prava vera, ali resnična. Le ena more biti resnična. Celo človeštvo bi moralo imeti resnično, tedaj le eno vero. Napačnih ver je kriva naša slaba pamet in volja. Vzor človeštvu je ena, vesoljna, resnična vera. Napačne vere zamorejo nam služiti, da spoznamo pravo vero. Akoravno je mnogo ver, se zato ne more reči, da prave vere sploh ni. V nekterih resnicah se vjemajo vse vere. Ko bi se vjemale v vseh, bi bila samo ena vera. To nam priča, da se posamne vere bolj ali manj bližajo resnični veri, vzorni veri. Naloga celemu človeštvu je, spoznati in sprejeti to vero. — Kar sem izrekel o modroslovnem spoznanji in o veri, ni nič drugega, kakor znani zakon, da se človeštvo razvijati mora. Pamet se razvija, ko vedno jasneje spoznava resnico in tako doseza svoj vzor v veri in modrosti.

Ta pregled modroslovnih nazorov in raznih ver v obče nam je pokazal vzroke razlik v modroslovji in veri. Zdelo se mi je potrebno, podati častitim bralcem to pojasnilo noetično, ali iz nauka o spoznanji, da bodo dvoje razumeli: 1. Da ima vsak modroslovni nauk in vsako versko prepričanje nekaj resnice v sebi; 2. da je dolžnost prijatelju resnice, ne zariti se v kak modroslovni sostav, ampak na

podlagi mnogih sistemov utrditi se stalno prepričanje. Ena stran nas uči, hrepeneti po resnici in iskati jo, druga pa nas uči previdnosti in pridnosti. Oboje se lahko zanemari in tako greši zoper resnico.

Pamet zahteva, da naj imamo o vsaki resnici trdno prepričanje. Prepričanje se dobi z dokazi. Dokazi morajo biti tako trdni in močni, da jih ni mogoče ovreči. Ne dá se pa dokazati vsaka resnica. Nekaj resnic — principov — mora vsakdo pripoznati. Contra principia negantem disputari nequit. Mnogo nejevercev si pomaga s tem, da tajé principe. Takim seveda ni resnica na mari.

Dosedanji razgovori so bolj pripravljali trezno in resno misleče bralce, kakor da bi kaj bili dokazali. Skušali so povzdigniti bralce na neko vzvišeno stališče, odkoder bi zamogli prosto razgledovati na vse strani človeškega mišljenja in spoznanja. Stavili so se jim pred oči razni nazori, ogledali so si ono stran našega spoznanja, na katero vplivajo bolj srčna nagnenja, kakor hrepenenje po resnici. Današnji razgovor je odprl bralcu največi razdor v človeškem mišljenju, največja nasprotja. Videti je skoro bilo, da je pamet človeška razdrta in razkosana. A zraven sem pokazal ono središče, s katerim so zvezani vsi, še tako nasprotni nazori. To središče je resnica sama na sebi. Zdaj, ko smo si utrdili svoje stališče, nam se je razgovarjati o posameznih resnicah in sicer nekoliko obširniše*), ker le temeljito obravnavanje celotnih vprašanj zamore privedi čitatelja do trdnega prepričanja. Najprej se bodemo pečali z glavnim prašanjem, ki mora biti podlaga raziskavanju bodisi o naši naravi, o našem namenu, o prihodnosti itd. namreč o naši duši. Skušali bomo spoznati, kaj je duša in z božjo pomočjo bomo trdno, neovrgljivo dokazali, da je duša samostojno, netvarinsko bitje. S tem dokazovanjem bomo premagali materijalizem ali monizem, oni nazor, kateremu je najmanj za resnico, a največ za človeško poželjivost. — Podajmo se v novo raziskovanje ne, kot Pilat, s zasmehljivim prašanjem: „Kaj je resnica?“ ampak svesti si, da je človekova najvišja čast delati za glavni blagor človeštva, za resnico!

Dr. Fr. Lampe.

Pogled na slovstvo.

Molitvenik za dečke. Zbral Franjo Marešič. Z dovoljenjem prečast. Ljubljanskega kapiteljskega vikarstva. Ljubljana 1886 — 222 strani šestnajstirke. Pa ravno taki molitvenik za deklice posebej.

Vsak novi slovenski molitvenik z nekim nezaupom vzamemo v roke ter gledé na toliko število naših molitvenih knjižic, raznovrstnih sicer, a ne do cela izvrstnih, vzdihnemo: kaj pa spet ta nebodigatreba! Res, tudi v teh dveh knjižicah nismo najdlji nič posebnega kaj, ampak reči, kakoršne nam podajajo tudi dosedanji naši otroški molitveniki: jutranje in večerne molitve, sv. mašo, spovedne in obhajilne

*) Razodela se nam je želja, naj bi se ti temeljiti, času tako primerni „apologetični razgovori“ tako natiskovali, da bi jih bilo mogoče tudi odločiti od druge tvarine, komu posoditi itd. Radi vstrežemo tej želji ter bodo v drugem polletju „razgovori“ izhajali vselej na pol poli, s posebnim paginiranjem. Vr.

molitve, dvojne litanije, križevi pot i t. d. Nekatero prednost nam je pa vendar-le priznati novemu temu molitveniku. Zraven lepega jezika nam zlasti to dopade, ker se je knjižica za deklice posebej tiskala z vsemi tistimi spremembami pri glagolih . . . , kakor jih za ženski spol zahteva svojstvo našega jezika. S tem je g. pisatelj zelo ustregel našim deklicam. Dopadajo nam tudi nauki, drobno tiskani ter pridejani zlasti mašnim, spovednim in obhajilnim molitvam. V stavku: „Pri sleharnem grehu povej tudi število . . .“ je morda po zmoti izpuščena beseda „smrtnem“. Tudi „sprasevanje vesti“ je boljše sestavljeno in primernejše, kakor v marsikaterem drugem našem molitveniku, kjer najdemo mnogokrat dokaj neopravičenih vprašanj, ki le begajo otroka, n. pr.: „Ali sem ljubil Boga čez vse? Ali sem rad molil? Ali sem se posluževal božjih dobrot njemu v čast? Ali sem storil bližnjemu toliko dobrega, koliko sem mogel? . . .“ Lična sta tudi tisk in papir. Cena je zelo zmerna, kajti izvod tega molitvenika, kojega priporočamo za otroke do dvanajstega leta, stane pri založniku, knjigovezu Ivanu Bonaču v Ljubljani, po različnosti vezanja 24—65 kr.

Želeli bi, da si naši založniki molitvenikov mesto dosedanjih običajnih, vže vse obrabljenih slik pri molitvah sv. maše in križevga pota preskrbijo novih ter ličnejših. Tudi o sliki, kojo je g. založnik ocenjenima molitvenikom na čelo postavil, moramo reči, da bi jo, (kakorsna je) jako lahko pogrešali.

A. Z.

Kako velja navieštati rieč božju propovedju i katekesom. Pastirski naputak za svakoga svećenika u pastvi. Zagreb. Knjigotiskara Karla Albrechta 1886. — Male osmerke 463 strani.

Dr. Josip Stadler, nadškof Sarajevski in metropolit vrhbosanski, je zares vladika poln apostolske vneme ter neutrudljivo delaven za dušni blagor slovanske Bosne. Vsak list „Sreca Isusovega“ nam to spričuje. Tudi ravnokar imenovana knjiga, v prvi vrsti namenjena dušnim pastirjem Bosne in Hercegovine, utegne poslednje ondotnemu krščanskemu ljudstvu v silno duhovno korist biti. V nji podaja namreč nadškof svojim mašnikom nauk: kako s pripomočjo pridige in kateheze ljudstvo podučevati v krščanskih resnicah. Po prirčnem uvodu podaje vzvišeni g. pisatelj po F. Dupanloupu, škofu orleanskem, sestavljen „razgovor o pučkom načinu propoveda“, obsegajoč jako poljudno spisano kratko homiletiko in smrtnejsko kateheto. Za tem podaje knjiga kratek „kučni ili obiteljski katekizam“, kojega je prav spretno spisal bosenski škof F. Avg. Miletić, in naposled razpravo sv. Alfonsa Lig. „o potrebi molitve“. — To važno knjigo bi tudi vsak slovenski duhovni pastir s pridom čital in z zanimanjem toliko bolj, ker jo je prevzvišeni pisatelj v tako prostem jeziku spisal, da je tudi omikanemu Slovincu razumljiv, kar naj spričujejo besede, s katerimi nadškof knjigo izročea svojemu mašništvu. Piše namreč: „Glasoviti je biskup orleanski, pokojni Dupanloup, u svojem djelu „Entretiens sur la Prédication populaire“ objelodanio naputak za kler svoje biskupije, u kojem svim dušobrižnikom na srce stavlja ministerium verbi Dei . . . Sav taj naputak erpljen je iz dugotrajna izkustva, samoga biskupa Dupanloupa i njegovih župnika. — Osvjedočivši se ja, da bismo i mi mogli tim dugotrajnim izkustvom jednoga od najodličnijih biskupa rimske cerkve i njegovih doista prerrevnih župnika okoristiti se: odvažih se taj spis prevesti te Vam ga dati u ruke. Što sam naučio, to sam i izveo. Njeke manje važne stvari, koje nemute smisla, izostavio sam, a inače sam se točno držao teksta. Duh sveti, cujus manus non est abbreviata, oduševio i Vas na slična djela. Recimo sami sebi, što je sv. Augustin sebi govorio: „Quod hi potuerunt, cur non ego?“ Niti oni nemogoše toga izvesti bez milosti Božje, a ni nam nemanjka ta milost. Mućio sam se i trudio predavanjem tega djela, i nisam žalio toga truda, jer je iz ljubavi k Vam uložen. Znaete, kako ćete mi se odužiti za tu ljubav? I noćju sam radio in danju, a Vi bar preko dana čitajte, da proučavajte taj spis te molite Duha svetoga, neka Vas podučii, kako da ili isto ili slično učinite u svojih župah. Tim ćete mi preobilno nagraditi moj trud.“

A. Z.

Založba „Katoliške Bukvarne“.

Tisk „Katoliške Tiskarne“.

Odgovorni vrednik: Ant. Kržič.